

ISSN 3102-3452

Zbornik kratkih učiteljskih priča

KUP 2026.

Zbornik kratkih učiteljskih priča, KUP 2026.

Biblioteka Stvaralaštvo učitelja, Knjiga 35

Nakladnik:

Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora Bjelovar
Tomaša Masaryka 8, Bjelovar

Za nakladnika:

Ornela Malogorski, prof.

Glavna urednica Biblioteke Stvaralaštvo učitelja:

Anita Kurtušić, prof.

Urednice:

dr. sc. Zdenka Brebrić
Ornela Malogorski, prof.

Lektorica:

Anita Kurtušić, prof.

Grafičko oblikovanje:

AZ promo

Tisak:

Booksfactory.hr, Szczecin, Poljska

Mjesto i godina izdavanja:

Bjelovar, 2026.

Naklada:

100 primjeraka

Online inačica: ISSN 3102-3487

Tiskana inačica: ISSN 3102-3452

Izdavanje zbornika financijski su pomogli Grad Bjelovar i
Bjelovarsko-bilogorska županija

(Ne)moguća misija!

**Zbornik
kratkih učiteljskih priča
KUP 2026.**

Ogranak HPKZ-a Bjelovar
Bjelovar, 2026.

Ova knjiga nije posvećena samo autorima,
već svakom učitelju koji danas,
u tišini svoje učionice,
neprimjetno mijenja svijet.

Hvala vam što ne odustajete.

Vaš Ogranak HPKZ-a Bjelovar

Sadržaj

- 6 **Riječ urednica**
- 9 Ivana Cikoja: **Predmet u obradi**
- 14 Sanja Župan: **Volim svoj posao**
- 17 Andrea Bervida: **Svijet osmaša**
- 20 Valentina Blašković: **Kad miš odluči pobjeći**
- 22 Goran Čanić: **Besmrtni ljudi**
- 25 Aleksandra Brkić: **Your mission, should you choose to accept it...**
- 28 Željka Hanžek: **Dar novog jutra**
- 31 Gordana Popović: **Put do škole**
- 34 Teodora Nikoleta Siketić Šimunec: **Ian u vrtogu života**
- 38 Mirela Tonković Brkljača: **Kockice**
- 42 Biljana Glibo: **Ne(moguća) misija – put glazbe, odgoja i zajedništva**
- 46 Sandra Halt-Čuže: **Kifle s jogurtom**
- 49 Leo Lavrenčić: **Nemoguća misija**
- 54 Marina Panić Amižić: **A ja mogu?**
- 57 Aileen Marinčić: **Filmska najava jednog poslijepodneva**
- 61 Elena Dvoraček: **(Ne)moguća misija**
- 64 Marica Balen: **Da se ponovno rodim, opet bih bila učiteljica**
- 68 Antoneta Komarica: **Postoje li vile?**
- 72 Antonija Karlović: **Svjetionik**
- 74 Alena Rais: **Kako je lapbook preživio nastavni sat, učiteljica jedva...**
- 76 Hilda Čapo: **Matko može biti svatko**
- 80 Mirjana Kazija: **Kako nemoguću misiju učiniti mogućom**
- 82 **O autoricama i autorima**
- 91 **Riječ recenzentica**

Riječ urednica

P

red vama je drugi Zbornik Kratke učiteljske priče i trideset i peta knjiga naše Biblioteke Stvaralaštvo učitelja – zbornik pod nazivom (Ne)moguća misija!

Kada smo otvorili pristigle radove, nismo samo čitali priče; uranjali smo u duše ljudi koji su svoj život posvetili drugima. Učiteljski poziv često nazivaju misijom, no rijetki vide koliko je ta misija zapravo osobna, krhka i ispunjena tihim herojskim djelima. Svaka stranica pred vama odjek je onih trenutaka kada se učitelj bori s neizvjesnošću, kada traži način da dopre do djeteta čije su oči pune tišine ili kada s ponosom gleda kako se „nemoguće“ pretvara u mali, veliki korak naprijed.

Autori ovih priča ogolili su pred vama svoje učionice, ali i svoje emocije. Pisali su o trenucima u kojima su željeli odustati, o onima u kojima su pronašli inspiraciju u najneočekivanim dječjim pitanjima i o onoj nevidljivoj niti ljubavi koja nas drži uspravnima čak i kada nam se čini da su pred nama prepreke koje ne možemo svladati. Ovaj zbornik nije samo zbirka tekstova – on je zagrljaj za svakog učitelja koji se ikada osjećao umorno ili nedovoljno shvaćeno.

Iako natjecateljski duh nalaže da izdvojimo tri najbolja rada, želimo naglasiti da je svaki pristigli tekst vrijedan i poseban. Vi ste već pobjednici jer ste imali hrabrosti zaustaviti vrijeme, prepoznati ljepotu u svakodnevici i podijeliti je s nama. Vaša iskrenost ono je što ovaj zbornik čini neprocjenjivim.

----- □

Neka vas ove stranice dirnu onako kako su dirnule nas. Neka vas podsjetu da, iako naš poziv često graniči s (ne)mogućim, upravo ga ta ljepota i strast čine jedinim smislenim putem.

Ovaj zbornik posvećujemo svim učiteljima koji u tišini svojih učionica svakoga dana neprimjetno mijenjaju svijet. Hvala vam što ne odustajete.

Posebnu zahvalnost dugujemo našim obiteljima. Hvala vam što ste naši najvjerniji slušatelji, što ste nam pružali mir u trenucima kada smo „donosili školu kući“ i što ste strpljivo čekali dok smo, uronjeni u misli, pokušavali „nemoguće“ pretvoriti u riječi. Vi ste naša tiha luka i bez vaše podrške mnoge od ovih priča nikada ne bi bile ispričane.

Nagrađeni i pohvaljeni

Čestitamo svima, a posebno nagrađenim i pohvaljenim autoricama i autorima:

1. Nemoguća misija

Leo Lavrenčić, Gimnazija Matija Mesić, Slavonski Brod

2. Your mission, should you choose to accept It...

Aleksandra Brkić, OŠ Stari Jankovci

3. A ja mogu?

Marina Panić Amižić, Dječji vrtić Travno, Zagreb

Pohvaljeni su radovi koji su osvojili svojom kvalitetom i kreativnošću:

- Kifle s jogurtom

Sandra Halt-Čuže, OŠ „Dobriša Cesarić“, Požega

- Matko može biti svatko

Hilda Čapo, Osnovna škola Bratoljuba Klaića, Bizovac, u mirovini

- Predmet u obradi

Ivana Cikoja, Tehnička škola Bjelovar

Od srca zahvaljujemo svima koji su svojim riječima utkali dio sebe u ovo djelo.

Hvala Gradu Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji na potpori koja nam omogućuje da ove priče ne ostanu zapisane samo u našim srcima, već da postanu dio kolektivne memorije naše profesije.

Predmet u obradi

Il odam polumračnim tunelom. Čujem samo kratak, ritmičan zvuk svojih koraka po betonu. Klak-klak, klak-klak! Vidim svjetlo u daljini. Osjećam strujanje hladnoga zraka, uvlači mi se u nosnice i donosi onaj poznati mahovinasti vonj vlage.

Odjednom se nađem u prostranoj sobi osvijetljenoj jarkim svjetlom. Oko mene stupovi ormarića s nizovima dubokih ladica. Otvaram prvu, tražim dokument, znam da ga moram naći, listam kartice koje vire s vrha svakog fascikla. Osjećam njihov tanki rub na jagodicama prstiju. U meni polako raste plima nekog drhtavog osjećaja. Strah? Panika? Nemoć? Otvaram sljedeću ladicu; zapinje, čuje se nekakav zvuk, povlačim jače, zvuk postaje glasniji... Trznem se.

Ležim u krevetu kao plimom izbačen brodolomac. Mobitel svijetli, svira melodija alarma. Sat pokazuje 6:00. Brojke u stavu mirno. Službeni početak radnoga dana. Pokušavam se pribrati nakon onog sna koji povremeno sanjam.

Barem na javi znam što slijedi. Jutarnja rutina. Miris kave ublažava muke ranog buđenja. S prvim gutljajem tople i gorke tekućine iz maglice izranjaju brojke i slova; današnji razredi. Sve razvrstano, pregledno, jasno. S učenicima se još nekako razumijem, s papirologijom teško, oduvijek.

Na ulazu u školu pozdravim operativnog djelatnika za sigurnost i civilnu zaštitu – konačno sam zapamtio naziv. Sve definirano

zakonima, odlukama, pravilnicima, pravilnicima o dopuni pravilnika.

U hodnicima je još mirno, nema školskog žamora. Samo gdje-koji pospani učenik zagledan u ekran mobitela. Ulazim u zbornicu. Na oglasnoj ploči papiri pritisnuti pribadačama, složeni kao puzzle predodređene da se uklapaju. Svaka obavijest ima rok, potpis, uputu, svoju verziju istine. Sve se čini mirno. Otvaram e-Dnevnik. Polako se okupljaju nastavnici, nestaje onaj prividni mir.

Dan teče uobičajeno. Učenici surađuju, manje-više. Ponavljaju, ne znaju, čude se, pitaju. Nakon trećeg sata - veliki odmor.

Otvaram e-poštu na mobitelu. Predmet: Dopuna dokumentacije. Znam što to znači. Odlazim na drugi kat. Pred vratima s natpisom Tajništvo nema nikoga. Unutra gospođa F. gleda u ekran, kimne glavom, ali ne pomiče pogled, samo tipkovnica lupka. Klak-klak, klak-klak!

„Dobar dan“, kažem.

„Dan“, odgovori gledajući ekran. „Vi ste...“ Zastane pa nastavi: „Aha, vi ste onaj.“

„Kako to mislite? Došao sam radi dopune dokumentacije“, objasnim.

„Vi ste onaj s problemom“, ne odustaje ona.

„Kakvim problemom?“ Glas mi zaškripi.

„Sustav vas ne vidi.“

„Ali ja sam ovdje.“

„Fizički – da. Administrativno – još ne.“

Pruži mi obrazac. Tri stranice s dva polja označena zvjezdicom.

„Popunite odobrenje!“ naredi.

„A što s ovim dijelom?“ Pokažem prstom na zvjezdice koje mi sad izgledaju kao dva čička na papiru.

„To se popunjava poslije odobrenja“, reče i ukoči lice da ne zakoluta očima.

„Tko odobrava?“

„Sustav.“

Gledam papir pa nju obuzetu ekranom. Pozdravim, iziđem.

Nakon nastave popunio sam i predao papire. Hodnik je ponovno bio tih i nekako polumračan. Činilo mi se kao da sam i ja bio obavijen tim polumrakom koji me pomalo umrtvio. Popustilo je kad sam došao kući i začuo zvuk psećih šapa. Tik-tik, tik-tik! Izveo sam ga u šetnju i osjećao sam se bolje. Živ. Izvan sustava.

Ujutro nisam imao prvi sat. Prije početka nastave opet pokucam na vrata birokracije. Gospođa F. u radnom zanosu. Tipkovnica udara kao klatno. Klak-klak, klak-klak!

Kad sam ušao, samo je kimnula i rekla:

„Vaš je predmet u obradi.“

„Koliko traje obrada?“ zanimalo me.

„Ovisi. Nekad dan. Nekad godinu. Nekad... ostane u obradi.“

„Zašto? Ima li još kakav problem s dokumentacijom?!“

„Problem nije dokumentacija. Problem ste vi.“

„Kako to mislite?“

„Središnji registar staža i doprinosa prepoznaje vas. Imate broj nositelja nastave u e-Dnevniku. U sustavu identiteta niste razvrstani.“

„Hoćete reći da radim, evidentiran sam u nastavi, ali nigdje ne pripadam kao osoba?“

„Tako nekako, da. Ne vidi vas kao osobu.“

„Nego kako?“

„Dodijeljen vam je broj. Vi radite, postojite, samo se to ne podudara svuda. Jedan vas sustav prepoznaje, u drugome ste nerazvrstani.“

„Kako se to može riješiti?“

„Mogu vam izraditi novi obrazac. Dobit ćete novi broj

povezan s novim identitetom koji će vam biti dodijeljen u sustavima.“

„Što trebam od dokumenata?“

„Napisati zahtjev, potpisati, donijeti da urudžbiramo. Sutra ću imati pripremljene obrasce za novi identitet.“

„Hvala, doviđenja.“

Vani je padala sitna bodljikava kiša, navukao sam kapuljaču i odšetao do auta. Kod kuće me pas nepogrešivo prepoznao.

Ujutro sam ga prošetao, a ubrzo nakon toga pošao ravno pred Minosova vrata. Kad sam htio pokucati, kvaka se pomaknula i ugledao sam gospođu F. Umjesto pozdrava, reče: „Ah, to ste vi, došli ste. Pošla sam..., nema veze, poslije ću. Uđite da to riješimo.“

Krenuo sam za njom. Sjela je na svoj uredski tron s kojeg će upravo presuditi u koji će me krug birokratskog pakla smjestiti. Pružio sam papir.

Uzela ga je i izrekla presudu: „Pripremila sam dokumente, samo ćete prije toga potpisati izjavu.“

„Kakvu izjavu?“ Začudim se. To jučer nije spominjala.

„Izjavu da se slažete sa svim prethodnim statusima. U njima niste zabilježeni kao osoba. Uvedeni ste u evidenciju pod kartičnim brojem. Sada ćete dobiti nove podatke za identifikaciju. Sustav e-Dnevnika i dalje će vas prepoznavati. Od danas ćete biti prepoznatljivi i u sustavu identiteta.“

Ponovno zvuk tipkovnice. Klak-klak, klak-klak! Kao da diktira naredbu i očekuje da se pokorim, naklonim i odem. Najednom sve utihne, samo u mojoj glavi zazvoni alarm. Pogledam sat. Na trenutak mi se učini da brojke plešu. Pred očima mi bljesne slika iz sna. Upravo sam pronašao onaj dokument. Uzmem potpisani zahtjev sa stola, poderem ga na komadiće i mirno ih spustim u koš za smeće.

Prvi put pogledamo se u oči.

— — — — □

„Ne želim novi dokument, ne želim novi broj. Odbijam da mi sustav određuje postojanje i prepoznaje me kao broj. Ako već ne pripadam sustavu ljudi, ne želim pripadati ni ladicama.“ Okrenem se i iziđem. Odabrao sam ne sudjelovati *u njihovoj nemogućoj misiji.*

— — —

Sanja Župan

Volim svoj posao

Jednom davno, a zapravo i ne tako davno, rodila se jedna učiteljica. Nazovimo je Sonja. Sonja je vrlo rano tijekom svog života shvatila da se želi baviti upravo tim poslom. Naivno i djetinjasto, ali Sonja tada nije znala što je čeka. Znala je samo da želi biti učiteljica. Za sve one koji se pitaju zašto je ovo priča o nemogućoj misiji, udobno se smjestite i pročitajte kratku priču o tome koliko je puno strpljenja, žrtve, ali i ludosti potrebno da ipak dođemo na posao, ali i da shvatimo kako, kada nam se sve čini nemogućim, zapravo ništa nije nemoguće – samo je izazovno.

Dakle, danas kada gledam taj užurbani svijet, jedna mi misao stalno prolazi glavom. Jesam li ja stvarno luda (i koliko)? U novinama sve češće susrećem bombastične naslove poput „RODITELJ NAPAO UČITELJICU” ili „UČENIK PRETUKAO POLA RAZREDA” ili „NEMOGUĆA MISIJA ZVANA NACIONALNI ISPITI”. Takvih naslova ima napretek, svakodnevno. A nitko ne razmišlja o ljudima koji stoje iza svakog ispita, iza svake rečenice koja je djeci izgovorena, iza svake neprospavane noći tijekom koje su učitelji marljivo upisivali ocjene, poštovali kriterije vrednovanja i prilagođavali nastavni sadržaj tako da se svakom učeniku stvori prilika da pokaže najbolje od sebe. Iza svake takve priče i svakog naslova stoji jedan učitelj. No vratimo se mi sada našoj Sonji.

Sonja je studirala u Petrinji. Mali grad, ali s dušom. Vrlo živopisnih pet godina provedenih u njemu rezultiralo je nekim

-----□

dugogodišnjim prijateljstvima. Osim prijateljstva, polako se stvaralo i ono neizbježno, ono pozitivno iščekivanje. Kaće? Kada će više završiti fakultet da mogu početi raditi ono za što sam se školovala? Put do Petrinje i života u njoj nisu bili lagani. Sonja je putovala javnim prijevozom koji, budimo realni, nije baš bio bog zna što. Autobusi koji kasne, odvojenost od obitelji, prijatelja i rodnoga grada postali su svakodnevnica. Ali nekako prođe i tih pet dugih, stresnih godina. Misli si čovjek, 'ajde, sada je i to gotovo, sada će biti lakše. Međutim, Sonja nije znala da borba i nemoguća misija tek počinju. Nakon Petrinje, kao i mnogi tek friško diplomirani učitelji, Sonja je tražila posao u Zagrebu. Putovala je prvo željezničkim prijevozom, a zatim i autobusnim. Nisam napomenula, Sonja je rođena u Karlovcu pa joj je putovanje očito bilo jako drago čim je pola života provela putujući. Dakle, Sonja je prvo pješačila od kuće do kolodvora, zatim na kolodvoru vrlo često čekala, nekad i satima vlak koji nikako da dođe. Bez pretjerivanja, vlak je kasnio SVAKI DAN, i to svaki dan više od 15 do 20 minuta. Sonja je jednom do Zagreba, koji je udaljen od Karlovca svega 56 kilometara, putovala 150 minuta, odnosno dva sata i 30 minuta. I dobro, kada bi Sonja napokon stigla u Zagreb, do mjesta na kojem je tada radila, znala je putovati tramvajem još nekih 45 minuta (ako je bilo struje i ako nije pao snijeg tog jutra). I da kažem ono što je bilo najbolje u cijeloj toj priči, Sonja je putovala i išla na posao da bi radila kao učitelj, ali asistent dječaku za 1600 tadašnjih kuna, bez naknade za prijevoz. Kada bi odbila sve troškove za putovanje – karte, vlak, tramvaj i poneki obrok – znalo joj je na kraju mjeseca ostati svega 150 kuna. Ali Sonja nije odustala. Nije rekla: „To je nemoguća misija!” Sonja je nastavila raditi. Boriti se. Ponekad i na svoju štetu, ali uglavnom je uživala. Napokon je radila. Bila je u razredu s djecom. Učila od boljih i pametnijih te upijala znanje koje će kasnije prenijeti svojim učenicima. Nakon nekoliko godina rada po zamjenama napokon je dobila i svoj prvi razred. S ogromnim smiješkom ulazila je u razred znajući da je to zaslužila.

Ponekad se pitala je li stvarno moguće da je sve to ranije proživjela i je li to sve bilo potrebno kako bi sada mogla uživati i biti zahvalna na svemu što ima. A imala je posao koji voli. Vole li svoj posao učitelji koji stoje iza onih strašnih naslova s početka priče? I ako ne vole, u kojem su ga trenutku prestali voljeti?

Kada sada gledam Sonju, tražim je među mladim kolegicama i kolegama. Danas Sonje nema. Svi žele sve instant. Svi žele sve i žele to odmah. Žalimo se na posao, žalimo se na kolege, žalimo se na plaće, žalimo se na sve. Nedavno sam imala nekih zdravstvenih poteškoća, pa su me u razredu mijenjale mlađe kolegice. Obje su brzo dale otkaz. Prva je rekla da je rad u razredu pretežak i da će otvoriti obrt za čuvanje mlađe djece, „to joj je lakše, a i bolje je plaćeno”. Druga je kolegica nakon samo dva tjedna zamjene dala otkaz i rekla da joj se ne isplati putovati iz jednoga zagrebačkog kvarta u drugi. Kada sam pitala zašto, odgovorila mi je „jer joj je daleko”.

Ljudi danas nemaju strpljenja. Djeca nemaju strpljenja jer ni roditelji nemaju strpljenja, a ni vremena. Mnogo je toga što nam se čini nemogućim i odustajemo čim naiđemo na prvu prepreku. Nismo zahvalni na svemu što imamo i što nam se u životu ostvarilo. Dandanas se sjećam jedne odlične vježbe s predmeta Psihologija. Mislim da je to bilo na prvoj godini fakulteta. Profesorica nas je na početku sata pitala kako se osjećamo (na ljestvici od jedan do deset). Svi smo odgovorili pet ili šest. Zatim nas je uputila da napišemo na papir pet stvari, događaja ili osoba zbog kojih smo zahvalni i sretni jer su dio našeg života. Nakon što smo ih napisali, ponovno nas je pitala kako se osjećamo. Svi smo se osjećali za deset!

Nadam se da će se moji čitatelji sjetiti Sonje i njezinih putopisa kada sljedeći put pomisle: Eh, teško je! Nemoguće je! Ništa nije nemoguće, samo je pogled drukčiji.

Svaka sličnost sa stvarnim osobama sasvim je slučajna. Ili možda nije. Do nekog sljedećeg susreta – sretan put!

Svijet osmaša

Za nekoliko mjeseci navršit ću trideset godina. Meni zvuči puno, ali kada svojim kolegicama kažem koliko imam godina, pogledaju me ispod oka, odmahnu rukom i iskreno se nasmiješe. Znam, malo je to godina, ali ipak dovoljno za osvrnuti se na godine koje su iza mene. U školi radim već šest godina. U tih nekoliko godina upoznala sam mnogo učenika, divne kolegice i kolege, ali i samu sebe, koliko-toliko. Ono što dugo nisam mogla dokučiti jedna je posebna skupina učenika – osmaši. Imam dojam kao da su svijet za sebe.

Vjerojatno još imam traume od svoje prve generacije osmaša pa je zbog toga taj strah neko vrijeme potrajao. Naime, ta moja prva generacija bila je nemoguća misija. Mogu samo reći da su me pri ulasku u razred vrlo teško uočavali. Bila sam mlada, nadobudna, spremna promijeniti svijet. Sve dok nisam dobila njih, Engleski jezik uz razredništvo. Gledali su u mene vjerojatno misleći da sam zalutala, a ja sam se upravo tako i osjećala. Blaženi bili prvašići! Pjesmu „Up and down“ mogla sam bez problema izvoditi i nekoliko puta tjedno. Objasniti Present Perfect glavama koje gledaju kroz mene, to je pak bio izazov. Ovi su moji osmaši, dok sam ja došla na vlast, već promijenili nekoliko razrednica. Nisu se proslavili svojim ponašanjem niti ocjenama. Jednog sam dana krenula nadobudno. Pripremila sam igru na nekoj online platformi, njima dala upute i bila spremna za rad. A potom, šok.

Oni se glupiraju, igraju. Ne pišu odgovore koji bi trebali pisati. Istog sam trena prekipjela. Pretvorila sam se u čajnik. Primijetili su to. A moje kipuće stanje primijetila je i kolegica, inače moja nekadašnja nastavnica Hrvatskog jezika. Suptilno me pozvala u svoj kabinet i rekla: „Andrea, ne smiju te slomiti. Ne smiješ im pokazati da si slaba. Sada duboko udahni, skupi snagu i odradi sat. Kod kuće plači, udaraj, radi što hoćeš.“ To je bio najbolji savjet koji sam mogla dobiti za početak rada s osmašima. Situacija se od tada počela popravljati, stekla sam njihovo povjerenje, a oni su napokon nešto počeli i raditi. Danas ih se rado sjećam i povremeno ih sretnem. Ponekad čak i u vlastitom domu: „Nastavnice! Pa nisam znao da ovdje živite! Evo, dostavljam Vam tepih koji ste naručili.“ Izašla sam u ogrtaču, moj bivši osmaš veselo mi nosi tepih za moj dnevni boravak, a meni glavom prolazi prizor iz školskih klupa. Taj je isti učenik za vrijeme sata pjevao pjesmu Halida Bešlića. Za sljedeći je sat morao prevesti i otpjevati tu istu pjesmu na engleskom. Itekako ju je otpjevao, sam Halid bio bi ponosan. S vremenom su mi osmaši prestali biti nemoguća misija. Prošla me školska godina vratila u svijet osmaša. Sjećam se tog prvog školskog dana. Mogu ja to! Bila sam rođena spremna. I ovi su me, daruvarski osmaši, iznenadili. Naime, zadala sam zadatke, objasnila što i kako, a oni su rješavali zadatke. Točno, precizno, bez prigovora. Mislila sam da sanjam. Rekoh, neće to potrajati. Ali potrajalo je, cijelu školsku godinu. A oni su bez prigovora odradili sve zadatke, snimili „job interviews“ koje ću dugo pamtiti i održali govore pred cijelim razredom. Istaknuli su se i kutinski osmaši. Oni pak nisu rješavali zadatke bez prigovora, ali su imali ono nešto što je posve neobjašnjivo. Zavoljela sam ih svim srcem. Imali su istu učiteljicu engleskog jezika od prvog razreda osnovne škole. A onda ih u osmom razredu dočekam ja. Kolegica ih je dobro utrenirala pa je i meni bilo lakše preuzeti

ih. Bili su živahni, pomalo brbljavi, ali dalo se s njima lijepo odraditi sve što treba. Posebice pamtim jedno jutro. Imala sam težak tjedan i nisam bila baš dobre volje. Bio je četvrtak ujutro, ušla sam u razred. Napetost se mogla rezati nožem. Otvaraju knjige, krećemo s radom. Nakon deset minuta prvi sam se put nasmiješila. A jedan je dječak to i komentirao: „Nastavnice, Bogu hvala što ste se nasmijali. Uplašio sam se da ćete cijeli sat biti neraspoloženi.“ Tim me je komentarom vratio u svijet osmaša. Ostatak sam dana ipak bila dobre volje.

Na kraju krajeva, mogu zaključiti da su osmaši uistinu jedna posebna skupina učenika. Bitno je zauzeti dobar stav na početku i jasno im pokazati što se od njih očekuje. No, ne smijemo zaboraviti da su i oni samo ljudi. U toj dobi svašta im se događa. Netko je od njih izgubio roditelja, netko se suočava s bolešću, netko se bori s tračevima. Zaljubljeni su, izgubljeni, motivirani, demotivirani, simpatični, malo manje simpatični. Shvatila sam da im uvijek uz gradivo, koje nije nimalo lako, treba ponuditi i minutu razgovora, pokoji osmijeh, utjehu. Jesam li dobro upoznala njihov svijet, tek ću doznati. A možda sam i na dobrom putu. Dokaz tome je jedna poruka koju sam nedavno primila od bivših osmašica, sada već srednjoškolki: „Nastavnice, imate li vremena za kavu? Htjele bismo čuti što ima kod Vas, a i moramo Vam svašta ispričati!“ Imam li vremena za kavu? Uvijek. Ipak imam samo trideset godina.

Kad miš odluči pobjeći

Bio je to moj treći sat informatike s prvašićima. U pripremi je sve izgledalo jednostavno: upoznavanje računala i pravilno korištenje miša. Slajdovi spremni, zadatak osmišljen, motivacijska igra na kraju. Plan gotovo savršen. Stvarnost je počela čim su djeca sjela. „Učiteljice, meni miš ne radi!“ „Moj bježi!“ „Moj je nestao!“

U nekoliko sekundi učionica se pretvorila u šumu uzvika, klikanja i zbunjenih pogleda. Kursori su jurili ekranima kao da imaju vlastitu volju, a male ruke pritiskale su tipke sve brže, uvjerenе da će baš sljedeći klik riješiti problem. Stajala sam pred njima svjesna kako se moj pomno osmišljeni sat pretvara u — nemoguću misiju. Zastala sam. Udahnula. Promijenila plan. „Zamislite“, rekla sam mirno, „da je miš mali kućni ljubimac. Ako ga vučete naglo, pobjegne. Ako ga vodite polako, sluša vas.“ Nastala je tišina kakvu učitelj pamti. Dvadeset malih ruku usporilo je pokrete. Kursori su se smirili. Djeca su počela šaptati kao da razgovaraju s nečim živim: „Sad me sluša.“ „Moj se više ne boji.“

U razredu se odjednom osjetila koncentracija koju ne možeš planirati — ona se jednostavno dogodi. U nekoliko minuta učenici su svladali pokret koji im se maloprije činio nedostižnim. Klikovi su postali sigurni, pokreti precizni, a pogledi ponosni. Na kraju sata Ivan je podigao ruku i ozbiljno rekao: „Učiteljice, danas smo

naučili dresirati miša.“ Nisam ga ispravljala. Jer u toj dječjoj rečenici bilo je više pedagogije nego u mnogim priručnicima.

Tog sam dana ponovno naučila ono što učitelji lako zaborave dok pišu pripreme: nastava nije savršeno izveden plan. Nastava je živi susret — nepredvidiv, bučan, zahtjevan i čudesan — u kojem improvizacija postaje metoda, a strpljenje nastavno sredstvo.

Miš je toga dana bio samo alat. Prava lekcija bila je hrabrost pokušavanja. I zato znam: svaka učionica krije barem jednu nemoguću misiju. A učitelji svaki dan iznova dokazuju da je upravo ona — moguća.

— — —

Goran Čanić

Besmrtni ljudi

Ima li istine u tome da su ljudi besmrtni dokle god ih se sjećamo?

Moja prabaka Helena rođena je u Češkoj. Nosi i češko prezime jer se udala za Čeha. Došli su u Hrvatsku iz okolice Brna. Naime, njezin muž bio je poznati kovač i skrasili su se u selu gdje je otvorio kovačku radnju još na početku prošlog stoljeća jer tada smo još bili u Habsburškoj Monarhiji... Nećete vjerovati - ona je još uvijek živa u mojoj uspomeni. Jasno se sjećam njezinih odlazaka u polje, u maglovite livade sa mnoom, držanja moje ruke, dok je ona tražila ljekovito bilje. Po tome je bila poznata, ne samo u našem selu nego i šire među ljudima na obroncima Bilogore. U sjećanju mi je i kako su nam u djedovu kuću znali doći neki nepoznati ljudi da bi pitali za moju baku Helenu. Na pitanje mog djeda zašto baš Helenu, oni bi rekli da je traže zbog bolesti i ljekovitog bilja. Ona je tako pedantno i precizno označavala bilje u zajedničkoj komori ili špajzi, tamo pokraj kuhinje, da bi se svatko mogao snaći u tome, ali jedino je ona kuhala ljekovite čajeve.

E sad, ti čajevi su svima bili zagonetni jer je samo ona znala tako vješto izmiješati bilje u njima kako drugi ne bi mogli. Zbog toga su i dolazili oni stranski nepoznati ljudi. Nitko nije zapisao kako je birala bilje, kako ga je spremala i miješala u te ljekovite čajeve, kako ga je sušila i osvježavala, što je zaista šteta jer bi se mnoge bolesti i tegobe mogle riješiti na vrijeme - jer kada je

umrla, tek tada smo se toga sjetili. Naravno, kasno kao što uvijek biva kasno za sve u ovom ludom upropaštenom vremenu u kojem sve mora biti odmah i nabrzo, jer se ni za što nema vremena.

Jedino što je ostalo jest da je moja prabaka Helena bila - čudotvorka. O tome i selo još uvijek zna jer se na njezinom grobu nađe od nekoga lampaš ili kitica cvijeća. Posebno je voljela drijenak, samoniklo voće. U djedovom voćnjaku još uvijek stoji skromno drvo, a bakini čajevi od lista i kore drijenka bili su za glavobolju i migrenu koja, nakon što ispijete lonac čaja, kao da je rukom bila odnesena. Plod, trpak i zreo, u domaćem finom gustom pekmezu bio je za proljev i trboboju. Jednom sam u nekom trgovačkom centru pronašao jedan džem od drijenka. Probao sam ga i bacio žlicu... Nije bio ni sjena onoga moje bake Helene, nego prazan i bez okusa. Posebno se razljutim na misao da se tamo prodaje pod naslovom „da sprječava bolesti“.

Prabaka nije znala pisati ni čitati zato što joj nije bilo potrebno. Kada je nešto trebalo potpisati, označavala je to samo svojim izokrenutim križem. Kasnije sam saznao da je to Andrijin križ, na kojem su Andriju razapeli, zato je to bilo njemu u spomen kao zapis.

Voljela je priče, zato ću ovu jednu njezinu, koju je negdje čula, navesti njoj u spomen.

Nekada davno, dok su ljudi bili siromašni, u selu je umrla na porodu bogata žena. Nakon sprovoda jedan se mladić polakomio pa je navečer otišao na njezin grob i otvorio ga. Ugledao je bogati prsten, zlatan s dragim kamenjem. Htio ga je uzeti s mrtve žene, ali bio je čvrsto zaglavljnjen i pričvršćen, zato joj je odrezao prst i umaknuo s plijenom. Otada je prošlo mnogo i mnogo godina. Jedne večeri, taj je mladić, kao čovjek u pristojnim godinama, dok je vozio svoj stog sijena, prolazeći pokraj groblja, ugledao

je neku ženu kako maše i zaustavlja ga. Primio ju je u svoja kola i spazio da svoju desnu ruku drži pod skutom, ispod odjeće. Vozili su se dalje u noći i tada ju je pitao zašto je sakriva. Ona je tada izvadila ruku kojoj je nedostajao prst i kazala mu: „Od tebe sakrivam jer si mi odrezao prst.“ Ne zna se što se dalje zbivalo zato što je taj čovjek nestao, nigdje ga nisu mogli naći. Da su zavirili u grob te žene, vjerojatno bi ga tamo pronašli sa zlatnim prstenom.

I nakon te jezovite priče, mi djeca bismo s već uspavanim očima išli na spavanje, dok bi nam baka izgovarala ovu brojalicu:

„Varila myšička kašičku
v maľovanom varničku.
Tomu dala na lyžičku,
tomu dala na vidličku,
tomu dala na tanierik,
tomu dala na mištičku,
a tomu malému nič nedala,
ale mu prasiatko zakľala.“

— — —

Your mission, should you choose to accept it...

Ponedjeljak. Opet. Da je film, zvao bi se (Ne)moguća misija. Jer misija jest nemoguća, ali se svejedno mora izvršiti. Svaki dan. Po rasporedu i ishodima. Navlačim hlače. Ne masku. Kopčam košulju. Ne plašt. Ne neprobojni prsluk. Ipak, osjećaj je isti kao da izlazim na teren. Kao da me čeka misija spašavanja svijeta – samo bez posebne opreme, bez podrške i s vrlo jasnom porukom da, ako što pođe po zlu, krivnja je osobna.

Nitko me jutros nije pitao prihvaćam li zadatak. On se podrazumijeva. Jer... poziv se ne odbija. Poziv se živi! Ali isti se i neuspješno objašnjava onima koji su sigurni da bi ga oni bolje izvršili. Kako god, poziv se voli – barem službeno.

Tako započinje dan superjunaka u školi, odgojno-obrazovnoj ustanovi, teoretski. U praksi, ona je sveobuhvatni servis, krizni centar i produženi boravak u kojem se rješavaju problemi za koje se nitko drugi nije uspio školovati. Sve ono što ostali neće stići, znati ili moći, učitelji će. Oni uvijek mogu još malo: predavati, odgajati, liječiti, slušati (ali ne i biti saslušani), popunjavati obrasce, pisati izvješća, provoditi projekte, rješavati sukobe (mirnim putem, naravno).

Vozeći se na posao, ne kao superjunak u superbrzom automobilu, već punoljetnom autiću sumnjive kilometraže, pomišljam kako bih ovoga ponedjeljka zaista mogla uspjeti u svojoj nemogućoj misiji. Današnji dan možda neće kao svi dosadašnji započeti nastavom, nastaviti se odgojem, prijeći u socijalni rad, skrenuti u zdravstvo, (pre)kratko zastati u psihoterapiji i završiti u samoobrani objašnjavajući sebi i sustavu zašto

isti ne funkcionira. I možda ću prestati sizifovski reanimirati taj sustav koji se odavno prestao boriti. Sve unutar 45 minuta. Bez plašta. Bez stanke. Uglavnom i bez autoriteta.

Ali ne odustajem od vjere da učitelji imaju supermoći. Samo što ih nitko nikada nije službeno priznao. A opet, tko bi ih priznao? Učenici? Ne, oni su pretihe uloge u ovoj misiji. Roditelji? Moram se glasno nasmijati. Nadam se da me pješaci ne gledaju čudno dok stojim na semaforu koji neodlučno treperi žuto kao da ni sam ne zna treba li krenuti ili stati, u misiju ili što drugo... Dakle, roditelji. Roditelji hodočaste u školu samo kada superjunak pogriješi. Ili kada se barem čini da je pogriješio. Dolaze kao nadzor koji ne poznaje predmet, ali savršeno poznaje krivca. Građivo im je strano, kriteriji nejasni, ali barem krivac nikada nije bio upitan. Roditelji, naravno, znaju najbolje. Ali ne dijete, već ocjenu. A ona, važnija od djeteta samog, prestaje biti rezultat znanja, već pregovora. Učitelj od superjunaka postaje administrativnom preprekom između roditeljske želje i zaslužene brojke. Misija je pokrenuta. Poruka ili ocjena neće se, naravno, samouništiti.

I upravo tada shvatim da supermoći ipak imaju granice. Možda smo baš u obrazovnoj ulozi najmanje superjunaci. Jer obrazovanje zahtijeva autoritet, povjerenje i zajedništvo. A to su moći koje se ne mogu koristiti ako vam ih se stalno oduzima. Naglo stajem na kočnicu. Nije crveno na semaforu, već žarulja nad glavom. Možda učitelji ipak nisu superjunaci! Superjunaci u svojim misijama mogu letjeti. A učitelj kao heroj kojeg društvo treba, ali si ga ne želi priuštiti, može samo pisati zapisnik o letu koji se nikada nije dogodio. Za njegov bi let trebao još koji papir (jer uvijek barem jedan nedostaje), a i tko bi to platio?

Učitelji su ionako prevelik trošak. Oni ne rade posao, već prihvaćaju svoj poziv u kojem novac nije bitan. Možda je u kakvoj bajci moguće plaćanje računa razumijevanjem i strpljenjem, ali u ovoj ne. Ovo nije bajka, već misija nemogućeg dokazivanja vrijednosti učiteljskoga posla. Bez priznanja, bez zaštite, bez jasnih granica. Učitelj tiho spašava svijet.

Dijete po dijete. Bez pljeska. S kredom, olovkom ili tabletom. Znajući da misija možda jest nemoguća, ali odustajanje je još nemoguće.

I tako dolazim pred ploču, svakoga dana malo manja. I drugi dijele moju sudbinu. Braća po pozivu. U jednoj nam ruci znanje, u drugoj tuđi životi. Ravnotežu između toga teško je održati. Ne stoga što smo slabi, nego što se od nas traži da budemo sve, a najmanje učitelji. Dok objašnjavam padeže, učim djecu kako preživjeti svijet koji ni sama ponekad ne razumijem. Dok ispravljam testove, ispravljam obiteljske tišine, emocionalne praznine i društvene rupe. I sve u tišini jer buka nije profesionalna.

Možda sam trebala studirati umjetnost jer moj posao sve češće postaje improvizacija. Možda bih uspješnije odigrala ulogu pedagoga, socijalnog radnika, psihologa bez terapije, zdravstvenog djelatnika bez ovlasti i administratora bez vremena. Ali ne! Ja sam odlučila biti superjunak kojem se sve to podrazumijeva u samo dvije čarobne riječi: ostali poslovi. Dvije, ali dovoljno široke da u njih stane cijeli sustav. Ta bi se stavka zaduženja (učiteljima najdraža) mogla jednostavno zvati i snađi se. Ili crna rupa, kad smo već junaci svemirske (ne)moguće misije. Crna rupa! To je to! U nju stane sve. I još malo. Čega se tko sjeti, nek tu utrpa. Ima mjesta. A i vrijeme je na našoj strani. Ionako tri mjeseca ništa ne radimo. Samo bi nejunacima trebao godišnji odmor za oporavak od ostatka godine u kojoj su svakodnevno gasili požare na prvoj crti obrane dokazujući da nisu neprijatelji djece jer su im dali trojku...

(Ne)moguća misija. Film potpune katastrofe. Nedovoljno cijenjen akcijski triler. Povremeno horor s elementima humora, da crna rupa ne postane precrna.

Kako god, (ne)moguća će se misija, naravno, nastaviti. I to već sutra. U isto vrijeme. U istoj učionici. S istim superjunakom koji će nemoguće pokušati pretvoriti u moguće. S junakom koji se može boriti jedino riječima. S učiteljem kojemu društvo svakoga dana iznova dokazuje koliko je nebitan... i koliko mu ne vjeruje – ali mu svejedno prepušta Budućnost.

Dar novog jutra

Deveti dan mjeseca lipnja 2021. godine bio je naizgled početak običnog tjedna pred završetak još jedne nastavne godine. Učionice su bile ispunjene dječjim glasovima koji su molili za još jedan pokušaj ispravka posljednjeg testa iz matematike, a moje misli već su bile okrenute prema dugom toplom ljetu i skorašnjem jedrenju sa sekam, šogorom i nećakinjom Janom. No život je za jednu učiteljicu matematike, mene, imao drugačiji plan. Toga sam dana završila na hitnoj pomoći s dijagnozom akutnog gastritisa.

Nitko tada nije slutio da će se iza te, naizgled jednostavne dijagnoze, skrivati početak jedne velike borbe. Moje se stanje naglo pogoršalo. Tijelo je počelo odustajati, jedan po jedan organ gubio je snagu, a ja sam potonula u komu. U tim trenucima, kada je život bio na granici između odlaska i ostanka, pojavio se liječnik koji je prepoznao ozbiljnost moje bitke. Anesteziolog koji nije vidio samo pacijenta priključenog na aparate, nego mladu osobu koja još uvijek voli život. Priključio me na poseban aparat za dijalizu bubrega i jetre i time otvorio vrata nade. Odškrinuo je mom ocu mali prozorčić nade da neće samo pet godina nakon smrti svoje životne suputnice morati sahraniti i prvorodenu kćer.

Gotovo mjesec dana provela sam na Odjelu intenzivne njege u koprivničkoj bolnici. Dani i noći gubili su jasne granice. Vrijeme se mjerilo otkucajima aparata i tihim koracima medicinskog osoblja koje je malim znakovima pažnje, kao što

je češljanje kose ili pletenje pletenica, pokušavalo unijeti dašak doma unutar bolničkih zidova.

Nakon prvih znakova napretka premještena sam s Odjela intenzivne njege na Odjel abdominalne kirurgije. No ni tada moja borba nije bila završena. Zbog puknuća gušterače i stvaranja velike pseudociste liječnici su ipak preporučili premještaj u Zagreb. Prva noć u Zagrebu bila je teška. Disanje je postajalo sve teže. Pseudocista je pritiskala unutarnje organe tolikom snagom da je dijafragma bila potisnuta gotovo ispod desnog pazuha. Tijelo je ponovno tražilo pomoć. Uslijedila je hitna operacija, a ne samo dreniranje pseudociste. Iz mog tijela liječnici su izvukli više od četiri litre tekućine. Još jednom sam dobila novu priliku. Sveukupno sam u bolnici provela točno sedamdeset dana. Sedamdeset dana između straha i nade, slabosti i snage, tišine bolničkih hodnika i glasova ljudi koji su me voljeli.

Kada je najteže prošlo, čekala me nova životna lekcija. Lekcija ponovnih prvih koraka. Tijekom dugog boravka u bolnici moje je tijelo izgubilo gotovo svu mišićnu masu. Koraci su bili spori, nesigurni i teški. Ali svaki korak je bio moja mala pobjeda. Dok su drugi provodili ljeto na suncu, ja sam ga provodila u bolničkoj sobi. No u toj tišini naučila sam nešto što se ne može naučiti iz knjiga. Naučila sam se radovati svakom jutru, svakom novom danu, svakom udahu. A temperamentna, nestrpljiva mlada žena postala je strpljiva, tiha i zahvalna. Tijekom tog vremena shvatila sam i koliko dobrih ljudi zapravo nosimo u svojim životima. Koliko njih misli na nas, brine se i potajno navija za naš povratak. Tek sam kasnije saznala da su neki od liječnika koji su sudjelovali u mom liječenju zapravo roditelji ili bliska rodbina mojih učenika. Kao da su se u jednom trenutku spojila dva, naizgled nespojiva svijeta. Svijet učionice i svijet bolničkog odjela postali su saveznici u istoj borbi.

Dvije godine kasnije dogodio se još jedan trenutak koji i danas doživljam kao tihu simboliku života. Nakon godine pauze ponovno sam postala razrednica. U moj tadašnji peti razred ušetala je smeđokosa djevojčica upečatljivog pogleda i očiju koje sam već negdje vidjela. Bilo je to znatizeljno, vedro i matematički darovito dijete, prvorodena kći liječnika koji je prepoznao moju borbu one lipanjske noći i pomogao mi da ostanem na ovom svijetu.

Ponekad se pitam je li to slučajnost. Ili samo način na koji nam život tiho pokazuje koliko su naši putevi povezani.

Danas, kada stanem pred ploču i pogledam svoje učenike, znam da svaki dan nosi posebnu vrijednost. Učionica više nije samo mjesto gdje učimo o brojevima ili primjenjujemo matematičke zakonitosti u problemskim zadacima. Učionica je mjesto gdje se susreću životi. Mjesto gdje učimo o hrabrosti, zahvalnosti i snazi koju ponekad otkrijemo tek kada nas život iznenadi i stavi pred najteže ispite. No bez obzira na sve neočekivane situacije, vjerujem u ljepotu života, tu jedinstvenu i posebnu zvjezdicu koja je dio nečeg puno većeg. Ponekad je pun stramputica i bitaka koje nismo planirali voditi. Ali upravo nas te bitke podsjetite na ono najvažnije, a to je ljubav ljudi koji stoje uz nas, kao i na dar svakog novog jutra.

Ja sam naučila da je svako jutro, kada otvorim oči, moja mala pobjeda života. I zato su me tada, na odjelu abdominalne kirurgije, prozvali njihovim malim čudom, a taj natpis i dandanas piše na glavnom jedru moga šogora.

— — —

Gordana Popović

Put do škole

Svoj prvi radni dan nisam kanila zapamtiti. Ipak, danas mi se čini da ga pamtim jasnije nego mnoge godine poslije. Nikada prije nisam bila u Batini. Pogranično mjesto u Baranji bilo je sve što sam znala.

U tu pustolovinu nije me uveo samo posao. Krenula sam nakon dugih godina neuspješnog traženja posla u struci, u vremenu kada sam počela sumnjati da će se to ikada dogoditi. Ponuda je došla iznenada. U meni su se miješali uzbuđenje i strah, nada i nepovjerenje. Imala sam osjećaj da krećem u nešto veće od sebe, u neku svoju malu, osobnu nemoguću misiju.

Rujan je imao miran, blag miris jeseni. Lišće je polako mijenjalo boje, a magla se dizala s rijeke, prekrivajući most i ceste poput tankog vela. Sve je izgledalo kao da zadržava dah, spremno za početak nečeg novog.

Neki se događaji zadrže u čovjeku poput stare fotografije: izblijede, ali se ne zaborave.

Tog ponedjeljka devedeset sedme još nije svanulo kada sam stajala na dravskom mostu i čekala autobus. U torbi sam nosila nekoliko bilježnica, plan nastave u „glavi“ i tihu nervozu koja prati početnike.

Autobus je stigao nekoliko minuta prije šest. Bila sam jedini putnik. Vozač me pogledao u retrovizoru i upitao: „Batina?“

Klimnula sam i sjela iza njega. Autobus je krenuo polako, kao da ni sam nije bio siguran isplati li se voziti zbog jednog putnika.

Stali smo kod Bilja. Uz cestu su još uvijek stajali ostaci porušene gostionice Čingi lingi čarde. Zidovi bez krova podsjećali su na rat koji nije bio tako davno.

Na punktu nas je dočekaao visoki plavokosi vojnik iz norveškog kontingenta UN-a. Pozdravio nas je, pregledao dokumente i mahnuo da možemo dalje.

Kada smo nastavili, vozač je postao razgovorljiviji. Rekao je kako ovu liniju vozi „po kazni“ i nastavio: „Tamo nema baš puno putnika. Mirno je. Dunav je blizu.“

Putem smo počeli skupljati učenike. Ulazili su pospani, s torbama preko ramena. Autobus se ispunio šuškanjem bilježnica i smijehom. Jedan po jedan, izlazili su na svojim stanicama, mašući vozaču.

Na zadnjoj stanici opet smo bili gotovo sami.

Sišla sam u centru i shvatila da ne znam gdje je škola. Ušla sam u gostionicu. Nekoliko mještana počelo je objašnjavati put, svatko na svoj način.

Zapamtila sam: „Ravno, pa dva ćoška, pa lijevo.“

Mjesto je djelovalo tiho, gotovo uspavano. Stare kuće, ponegdje zapuštene, dvorišta obrasla travom. Sve je izgledalo pomalo zaboravljeno, ali lijepo na skroman način.

Nakon nekoliko minuta shvatila sam da nisam sama. Četiri seoska psa hodala su iza mene kao nepozvana pratnja. Nisu lajali, samo su me promatrali. Bojala sam se, ali sam hodala naprijed kao da me ne prate.

U neasfaltiranoj ulici ugledala sam staru željeznu ogradu i zaraslo školsko dvorište. Kroz njega se protezao uski, utabani put. Na njegovu kraju stajala je žena i smiješila se.

Kada sam joj prišla, predstavila se: „Ja sam Ljiljana. Učiteljica. Pomoći ću ti.“

Taj jednostavan i dobronamjeran susret odmah me smirio.

Rekla sam joj da sam rano ustala, da imam malo dijete i da ne znam kako ću uskladiti sve što me čeka. Sve mi se činilo preveliko.

Pogledala me mirno i rekla: „Ako ti posao treba, ostani.“

I ostala sam.

Tako sam postala seoska učiteljica u Batini. Tamo je započeo moj profesionalni put u odgoju i obrazovanju, koji nikada neću zaboraviti. Godine su prolazile, djeca su odrastala, mijenjala su se mjesta rada, a meni se sve više činilo da sam tog jutra donijela jednu od najvažnijih odluka u životu.

Tek sam kasnije shvatila da moj prvi dan zapošljavanja nije bio nemoguća misija.

Nemoguće je bilo samo jedno.

Zamisliti školu bez Ljiljane.

A to se, nažalost, dogodilo. Nekoliko godina kasnije više nije bila s nama. Ipak, njezina prisutnost ostala je u svakom osmijehu i lekciji, podsjećajući me kolika je vrijednost podrške.

I danas, kada se sjetim tog jutra, vidim isti prizor: uski put kroz travu, staru ogradu i učiteljicu koja stoji na kraju puta i smiješi se.

Kao da još uvijek čeka nekoga tko tek dolazi.

Ponekad pomislim da tada nisam pronašla samo školu.

Pronašla sam svoj put.

— — —

Ian u vrtoгу života

Ušla sam u srijedu u učionicu. Prvaši su me nakon odmora dočekali igravši se oko klupa i na prostirkama na podu stražnjeg dijela učionice. Imali su već prije nastavu, Engleski jezik. Učiteljica engleskoga me obavijestila nakon završetka sata da Ian u ponedjeljak ponovno nije imao pribor za rad. Kao ni prethodna dva sata u srijedu i četvrtak. A niti prije toga u četvrtak tjedan prije. Ovoga puta nije imao MEMO kartice i bilježnicu. Mijenjao se raspored i učenici su za ponedjeljak trebali donijeti pribor za engleski jer je umjesto glazbenog i tjelesnog bila predviđena odrada engleskog, blok-sat. To je s učiteljicom engleskoga bilo dogovoreno u četvrtak kada je Ian bio bolestan i odsutan s nastave. U petak sam to svima zapisala u informativke, osim Ianu kojega sam ranije u petak pustila s tjelesnog jer ga je vani ispred ulaza u školu čekala baka da ga odvede kod sebe na igru. Tako jedini on nije imao zapisanu promjenu rasporeda koju su sva ostala djeca zapisala u informativke po povratku u učionice s tjelesnog nakon izlaska iz športske dvorane. Ian mi se povjerio da mu je baka netom stigla iz Austrije gdje je otišla raditi nekoliko mjeseci poslove čišćenja kako bi mogla što prije otplatiti kupljeni automobil. Također mi je rekao da ne zna hoće li spavati kod bake ili će ići kod tate poslijepodne. Nisam se ni sama mogla snaći s tolikim informacijama o Ianovom privatnom životu pa sam ga pustila kući. U dvorani je uglavnom samo sjedio na klupi odbijajući se uključivati u igre

„Graničara“ ili „Neka puca“. Ili bi se bez moje dozvole penjao po švedskim ljestvama.

Danima prije ovog slučaja zaboravljanja pribora Ian je na satovima bio ili dekoncentriran ili uzbuđen zbog toga što će mu mama za desetak dana roditi još jednog brata.

Na satu jede netom otvorene kekse i smoki na klupi. Na tjelesnom se naš simpatični debeljuškasti Ian ne može presavinuti u struku da napravi kolut naprijed niz kosinu. Comfort food mu pomaže amortizirati nenadane emotivne udarce i oluje života. Kao i sigurnosni pojas oko struka. Uglavnom sjedi sam u odvojenoj klupi, jer bi u suprotnom ometao učenike u nastavi. Ovako malo jede pa malo nešto prtlja po trakastim zavjesama prozora, ili traži šiljilo, malo računa i piše matematiku i uglavnom razmišlja o svom životu. I opet ustaje sa svoga mjesta i bez pitanja šeta po razredu te ulazi u razgovore i interakcije s prijateljima iz razreda. Neke je pak dane u euforiji i uopće ne prati nastavu. Tako mi je za vrijeme jednog odmora došao veselo reći kako mu se tata upravo provezao na motoru ispred prozora učionice. Požurujem ga da riješi matematičke zadatke zbrajanja i oduzimanja do 20. „Ian, svi su završili svoje zadatke osim tebe, znam da ti to znaš, samo požuri s rješavanjem.“

Premda točno zbraja i oduzima brojeve i rješava zadatke s jednom i dvije nepoznanice, zbog nepažnje ili brzopletosti ponekad mu se omaknu pogreške. Razgovarala sam s njegovom majkom o tome. Majka očekuje porod.. Kada dođe po Iana u školu, on pritišće svoj nosić uz mamin trbuh i ljubi bracu. Žena mi se povjerila telefonom da ima jako tešku situaciju kod kuće. Onih dana kada je Ian kod tate bude svakakvih problema. Tata ima problema s alkoholom, doveo je kući drugu ženu koju je dovodio i kad su živjeli još svi zajedno. „Mama, tatina cura je pila kavu iz tvoje šalice,“ Ian bi joj rekao. Tješila sam rasplakanu

Ianovu mamu u visokom stupnju trudnoće. Rekla sam joj da je razumijem i da je to sve jako teško Ianu proživljavati. Premda uistinu ne razumijem više ništa. Niti vjerujem ni da psiholozi i pedagozi, uz dužno poštovanje prema društvenim znanostima, mogu stvarno i uspješno razriješiti emocionalno-disciplinske probleme nastale ovakvim životnim košmarima. Jedva sam i sama iz dana u dan, započevši s učenicima rad nakon zimskih praznika, mogla pratiti tolike stalne izmjene aktivnosti, ljudi, mjesta i emocija u Ianovom osjetljivom životnom razdoblju. A proživljavati ih bila bi mi uistinu nemoguća misija. Sada je Ianova situacija još složenija jer tata s novom ženom ima i dijete. Naravno, nije se ostavio alkohola. Kada je Ian kod njega, dolazi do svakakvih konflikata. Jedan dan bi mi Ian uzbuđeno vikao: „Marko dolazi po mene danas autom!“ Bojažljivo bih ga upitala: „A tko je Marko?“ „Mamin dečko,“ razgovjetno mi je odgovorio. Ostala sam zatečena prikrivajući iznenađenje i ne znajući ni sama što bih mu na to trebala reći. Drugi sam pak tjedan Iana jedanput zatekla naslonjenog na zid ispred škole. Nije znao treba li ići kući autobusom ili će netko doći po njega. Pitala sam ga je li kod kuće čuo što su mu rekli. Rekao je da ne zna.

„Ian, učiteljica engleskoga mi se požalila da opet nisi imao pribor za rad. Već treći put zaredom.“ „Imao sam bilježnicu,“ branio se. „Učiteljica mi je rekla da je nisi imao“, odgovorila sam. „Imao sam je, bila mi je u torbi,“ povikao je. „Zašto je onda nisi izvadio iz torbe?“ upitala sam ga. „Pa nisam znao da je u torbi“, ispalio je Ian u hipu. „Pa ne treba ti učiteljica pregledavati torbu i vaditi stvari iz nje, to trebaš sam provjeriti kod kuće i onda u školi izvaditi pribor na klupu. Znaš li čitati raspored?“ inzistirala sam na raspletu znajući da samostalno globalno čita cijele pjesmice i kratke priče.

„Pa nisam znao da je u torbi“, ponovio je.

----- □

Drugi dan bilo je malo više mira na nastavi. Ian nije bio previše dekoncentriran. Sljedećih nekoliko dana izmjenjivala se njegova hiperaktivnost s duhovnom odsutnošću. „Je li mama u rodilištu?“ upitala sam ga jednom. „Odvezli su je pa su je vratili kući. Rekli su da su lažni trudovi.“

Nakon nekoliko dana Ian se umirio. Mama je rodila maloga bracu. Marko se pokušavao brinuti za njega i brata iz maminog prvog braka.

Ian zatim nije donio čitanku iz hrvatskog. „Je li mama došla iz rodilišta?“ bojažljivo sam upitala.

„Je, ali znate što se dogodilo?“

„Što opet sad, Ian?“

„Romi iz susjedne kuće su mi skoro ukrali bicikl!“

— — —

Mirela Tonković Brkljača

Kockice

Nikako nije mogla zaspati. San jednostavno nije dolazio na oči. Sve je pokušala, brojala je ovce, prepričavala je romane i pripovijetke, smišljala jelovnike za naredne dane, ali sve je bilo uzalud. Uzbuđenje je bilo preveliko, neizvjesnost je bila neizmjerena. Sutra je očekuje prvi radni dan na radnom mjestu koje si je bila zacrtala još u osnovnoj školi. Već tada je znala da se jedino želi baviti profesorskim poslom. Doduše, tada još nije znala točno što želi studirati, no to se iskristaliziralo vrlo brzo, već tijekom prvog razreda srednje škole.

Vrlo rano je otkrila ljepotu pisane riječi. U početku su to bile slikovnice, sa šarenim crtežima, koje su se vrlo brzo pretvorile u knjige. Nije bila važna ni tema ni vrsta, bilo je samo neprocjenjivo zaroniti među retke i otputovati negdje daleko... Knjiga je bila uvijek nadohvat ruke. Obožavala je svojim prijateljicama prepričavati sadržaj knjige koju je upravo čitala. I ne samo njima, nego i samoj sebi kada ne bi mogla zaspati. Bila je izuzetno zanimljiv pripovjedač. Izbor fakulteta se jednostavno sam nametnuo: kroatistika.

I evo je sada, sprema se za prvi radni dan. Imala je vremena cijelu noć pa je osmislila odjevnu kombinaciju, jednostavnu, ali elegantnu. Primljena je na mjesto profesorice Hrvatskog jezika u jednoj strukovnoj školi. Bila je potpuno svjesna činjenice da je čekaju teški trenuci s obzirom na to da joj je ravnateljica na

razgovoru spomenula nedostatak motivacije za usvajanje novih znanja prisutan kod većine učenika. Morat će se poprilično potruditi kako bi učenicima objasnila koliko im je važan Hrvatski jezik. Svi ovi dobronamjerni savjeti posebno su se odnosili na 2. h razred. Bila je spremna uhvatiti se u koštac s preprekama iako baš nije bila sigurna koliko su visoke i zahtjevne.

A bile su i visoke i zahtjevne, kao u onim američkim vojnim filmovima u kojima ročnici tijekom obuke moraju prijeći preko zida. I nekima to predstavlja problem, čak pomišljaju i na odustajanje od obuke. Danas je po rasporedu imala baš taj 2. h. Prvi sat. Bolje prvi nego zadnji, pomislila je, da se odmah upozna i suoči s preprekama. Duboko je udahнула, pritislula kvaku i ušla u razred. Nisu je baš doživjeli, što je bilo donekle i razumljivo, s obzirom na njezinu sitnu građu. Bili su zaokupljeni prepričavanjem događaja s vikenda. Klupe su većim dijelom bile prazne, nije izgledalo kao da upravo treba početi sat Hrvatskoga jezika. Brzo je preletjela pogledom po učionici. Otvara se novo poglavlje.

Odjednom slobodno vrijeme više nije postojalo. Njezina je svakodnevnica u potpunosti bila posvećena školi, ili nastavi ili pripremama. Nije se žalila. Pripremala se, smišljala načine i metode kako učenicima približiti Hamleta, Don Quijotea i Dunda Maroja. Razgovarali su, debatirali, branili i argumentirali svoje stavove. Do svih je učenika nekako uspjela doprijeti, na neki ih način zainteresirati za lektirna djela i svezremenske junake romana i poema. Poticala ih na usmeni izričaj, ukazivala na važnost lijepog izražavanja te im je pokušala predstaviti bogatstvo hrvatskog jezika. Bilo je uspona i padova, ponekad baš i nije išlo, ali borila se...

Međutim, 2. h je bio posebna priča. Za njih je bilo potrebno pripremiti nešto sasvim drugačije. Saznala je da većina učenika u tom razredu ima određenu obiteljsku situaciju koja ih u većoj

mjeri sputava i ograničava te se ne mogu posvetiti školskim obvezama i ne mogu iskoristiti sve potencijale koje imaju. Marta je živjela s ocem, majka ih napustila kada je ona imala samo tri godine, Luka je živio s ocem koji je imao problema s alkoholom, Franko je bio bez roditelja, živio je u dječjem domu, Lucija je često dolazila umorna i neispavana, njeni su se često svađali... Trebalo je doprijeti do tih mladih ljudi jer oni su to i bili. Nisu imali vremena biti adolescenti, bezbrižni, zaljubljeni i radosni. Gradivo je bilo važno i odradili bi ga na ovaj ili onaj način, no uvijek je ostavljala malo vremena za razgovor s učenicima. Htjela ih je potaknuti da progovore o svojim problemima, osjećala je potrebu da im pomogne možda nekom lijepom riječju i riječima utjehe. S druge strane, bilo je važno da barem na trenutak zaborave na svoje probleme kroz neku aktivnost koja će ih razveseliti. Tada se sjetila kockica.

Bila ih je kupila na Interliberu. Devet kockica, na svakoj kockici bilo je šest pojava, stvari ili pojmova. Nakon bacanja kockica zadatak je bio osmisлити nekoliko rečenica. Dosjetila se da bi ih ta igra mogla potaknuti na kreativnost te se iskreno nadala pozitivnoj reakciji među učenicima. I bila je donekle pozitivna. U početku su pomalo sramežljivo smišljali rečenice koristeći tek dva do tri pojma.

Piramida, ključanica, avion, zvijezda, munja, kornjača, žarulja, potkova, Mjesec – Nebo je bilo prekriveno zvijezdama, pun Mjesec obasjavao je piramide. Avionom je upravljao iskusni kapetan Luka. U pilotskoj kabini uvijek je uz njega bila potkova, vjerovao je da mu nosi sreću. To je bila jedna od njihovih prvih priča, koju su osmislili uz njezinu pomoć.

Od tada su kockice bile uvijek u torbi.

Sljedeći tjedan, drugo bacanje, priča prva... Knjiga, munja, ključ, maske, stablo, strijela, autoškola, svijet, sjena... Vrata su bila

zaključana, ključ je bio u bravi, najdraža knjiga u ruci, prepuna dalekih svjetova. Iznenada se začula munja, kao strijela je udarila u stablo ili u veliki jumbo plakat na kojem je bila reklama za bal pod maskama. Upravo u tom trenu cestom je prolazilo vozilo autoškole. Vozačica se prestrašila sjene stabla i plakata.

Iste riječi, priča druga... Ta je knjiga bila zaista šokantna. Kao da su me pogodile i munje i strijele! Zar je moguće da se tako nešto može dogoditi! Zar je moguće da svi ljudi nose maske! O Bože, zakasnit ću, moram ići u autoškolu! Instruktor me čeka ispod onog stabla, a ja se nakon čitanja ove knjige bojim svoje sjene.

Kockice su se posložile u prekrasan mozaik koji je nakon svakog bacanja kockica bio drugačiji, bogatiji, maštovitiji, šareniji...

— — —

Ne(moguća) misija – put glazbe, odgoja i zajedništva

Ispričati vlastitu priču nije lako, osobito kada cijeli život nastojiš biti oslonac drugima, a ne govoriti o sebi. Ipak, dođe trenutak kada shvatiš da iskustvo koje nosiš nije samo osobno, nego može postati putokaz i poticaj drugima. Upravo me ta spoznaja potaknula na ovaj korak. Moja priča možda nije zanimljiva u klasičnom smislu, ali je čudesna. Čudesna jer se kroz trideset i dvije godine rada, kroz rat, prognaništvo, odricanja i male pobjede, sve posložilo na način koji me danas uči da u životu ništa nije slučajno.

Moj početak vodi u Ričicu, malo mjesto u općini Uskoplje, u Bosni i Hercegovini. To je mjesto mojih prvih koraka, ali i mojih prvih nota. U obitelji se često pjevalo. Pjesma je bila prirodni dio svakodnevice u radu, odmoru, radosti i tišini. Iako se živjelo skromno i radilo puno, u našem domu nije nedostajalo topline. Glazba je bila način povezivanja, ali i izražavanja osjećaja koje tada još nisam znala imenovati.

Već tada sam osjetila moć glazbe, ne samo da veseli, nego i da tješi, okuplja i daje snagu. Ta spoznaja pratila me kroz život. Školovanje sam nastavila u Sarajevu, gdje sam završila srednju glazbenu školu. Odlazak od kuće, susret s gradom i ozbiljniji rad donijeli su odgovornosti, ali i potvrdili moj izbor. U Sarajevu sam rasla i kao osoba i kao buduća pedagoginja.

Rat je prekinuo mladost kakvu sam poznavala. Godine 1993., kao prognanica, dolazim u Ramu, prostor koji tada nisam mogla

zamisliti kao svoj dom, a koji će to postati. Ratno i poratno vrijeme bilo je vrijeme nesigurnosti i tišine u ljudima. Djeca su dolazila u školu s teretom koji nisu znala izgovoriti, s gubicima, strahovima i prekinutim djetinjstvima. Upravo u takvom okruženju započela sam svoj radni put.

Sa samo dvadeset godina postala sam nastavnica Glazbene kulture u Osnovnoj školi Marka Marulića u Prozoru. Bila sam mlada, bez iskustva, u sredini u kojoj prije mene nije postojao niti jedan dan formalnog glazbenog obrazovanja. Djeca nisu znala note, roditelji nisu znali što očekivati, a ni škola nije imala jasnu viziju o tome što Glazbena kultura treba biti. Naizgled nemoguća misija.

U početku sam mislila da moram uspostaviti red, rad i disciplinu, ali i biti pravedna i puna razumijevanja. Učila sam zajedno s djecom, prilagođavala se i tražila načine kako približiti glazbu onima koji je nisu imali priliku upoznati. Pjevalo se i kada nije bilo lako. Ponekad su to bile jednostavne dječje pjesme, ponekad narodne, a ponekad samo ritam koji smo zajedno stvarali. U tim trenucima učionica je postajala sigurno mjesto.

Rad u sredini bez glazbene tradicije bio je izazov, ali i prilika. Roditelji su u početku s nepovjerenjem gledali na Glazbenu kulturu. S vremenom su primjećivali promjene, djeca su postajala sigurnija, otvorenija i odgovornija. Shvatili su da glazba nije samo predmet, nego odgojno sredstvo koje razvija strpljenje, sluh za druge i osjećaj pripadnosti.

Tih godina svirala sam u lokalnom bendu „Čarli“, gdje sam svirala klavijature. Glazba je bila moj prostor slobode i način povezivanja s ljudima. Godine 1998. udala sam se za supruga koji dijeli moju ljubav prema glazbi i svira gitaru i tambure. Ta zajednička ljubav postala je temelj naše obitelji. Danas je on aktivan član moje skupine, zajedno s naša dva starija sina i kćeri. Glazba nas je povezala i profesionalno i obiteljski.

Uz posao i obitelj upisala sam fakultet u Mostaru i stekla zvanje magistre glazbene umjetnosti, smjer Glazbene kulture i etnomuzikologije. Bilo je to vrijeme odricanja, ali i vrijeme u kojem sam istinski uživala. Djeca su bila mala, obveze brojne, ali imala sam podršku supruga. Ljubav je oduvijek bila moj pokretač.

Posebno sam se zaljubila u Ramu, prostor bogate nematerijalne kulturne baštine. Istraživala sam, zapisivala, učila i prenosila znanje na mlađe naraštaje: u školi kao nastavnica Glazbene kulture, u folkloru kao voditeljica i predavačica u školi folkloru pri HKUD-u Rama, kao profesorica klavira, voditeljica Etnoskupine Čuvarice, ali ponajviše kao majka četvero djece kojoj sam nastojala prenijeti ljubav prema glazbi, radu i identitetu.

Osnivanje dječjeg zbora „Djeca Rame“ bio je nastavak svega što smo radili u učionici. Zbor nije bio namijenjen samo darovitima, nego svima koji su željeli pripadati. Kroz zbor su prošle brojne generacije, otpjevane su tisuće pjesama i ostvareni brojni nastupi. Ono najvažnije bila je zajednica, djeca su učila slušati jedna druge, disati zajedno i poštovati zajednički cilj.

S vremenom sam shvatila da se pravi učiteljski rad ne vidi odmah. Njegovi plodovi često se pokazu tek godinama kasnije. Sretala sam bivše učenike koji bi mi rekli da se još uvijek sjećaju pjesama koje smo pjevali ili trenutaka kada su prvi put povjerovali u sebe. Takvi susreti potvrđuju da nastavnik ne oblikuje samo znanje, nego i karakter.

Kao pedagoginja i majka, naučila sam da djeca ne trebaju savršenstvo, nego iskrenost i dosljednost. Naučila sam slušati njih, ali i sebe. Danas znam da se autoritet ne gradi strogoćom, nego poštovanjem. Glazba ne mora biti savršena, ali mora biti iskrena.

Danas, s 52 godine života i 32 godine rada, mogu mirno reći

da je ono što je nekada izgledalo nemoguće ostvareno. Tamo gdje prije nije bilo nijednog dana glazbene škole, danas postoje magistri glazbene umjetnosti i brojna djeca koja su završila osnovno i srednje glazbeno obrazovanje. Vjerujem da je to Božje djelo kroz moje ruke i zahvalna sam na povjerenju koje mi je dano.

Moja ne(moguća) misija nije bila samo uvođenje glazbe u školu. Ona je bila u stvaranju prostora u kojem se djeca osjećaju sigurno, prihvaćeno i vrijedno. U tome da glazba postane dio identiteta zajednice, a ne samo školski predmet. Ako sam u tome barem djelomično uspjela, svaki trud je imao smisla.

Jer glazba, kao i odgoj, ne prestaje zadnjim zvonom. *Ona ostaje u ljudima. I upravo u tome vidim najveću vrijednost svog poziva.*

— — —

Kifle s jogurtom

lektrode koje su se protezale iznad moje devetogodišnje glave izgledale su kao vanzemaljski projekt. Možda će mi uključenjem tipke svu podatkovnu memoriju, osjećaje i iskustva prebaciti u drugu hemisferu. I to su me doveli da nešto kao ispitaju. Previše sam odsutna da bih razumjela što govore. U trbuhu mi zuji iako sam dobro jela. Kapa od gume smrdi kao da je s asfalta. Gledam u sestru. Njezina plava kosa i svijetlo lice me smiruju. Namigne mi iza stakla.

Uvjerili su me da sam tu jer često padam u nesvijest. Jer slabo dobivam na kilaži. Jer mi je krevet ujutro gotovo svaki put mokar. U Domu je takvu sliku odavalo svako drugo dijete. No oni su od svih odabrali mene. Pa sam se ipak odlučila osjećati posebnom.

Bolnička sestra mi nježno skida kapu i otpetljava žicu iz nemirnih čuperaka. Kaže nježno, blagog pogleda:

- Evo, gotovo! Sad možeš ustati. – Pridrži me ispod pazuha da sigurnije siđem. Uživam u njezinu mekom dodiru. Poželim ostati duže.

No nisam na izletu. Samo sam jedan od pacijenata. Domska medicinska sestra već uzrujano pogledava dok nazivam cipele.

Cijeli taj izlet izazvan je samo jednom rečenicom moje prve učiteljice, A.

- Mislim da je u pitanju neki oblik blage retardacije.

Puno godina kasnije zbrajala sam i oduzimala momente

koji su je doveli do tog zaključka. Možda onaj kad sam se naglo spustila pod stol i ugrizla Mimici nogu jer mi je prolila temperu po cijelom crtežu. Možda onaj kad sam se jogurtom i kiflom „brijala“ na školskoj užini jer sam uživala nasmijavati druge. Taj su se čas svi smijali. Svi su me gledali. Taj sam čas nešto značila. Poslije su me izdali. Bio je to lažni pljesak na krivoj pozornici.

Ne sjećam se razgovora s pedagogom. Ni mamom. Mama nije bila tu. I tako je nije bilo dugo, dovoljno dugo da socijalni centar dopusti da me dobije jedna nova mama. U obliž-njem mjestu u koje sam preselila od prvog su me trenu gledali kao „posebnu“. Mislili su da sam doselila iz Njemačke. Jer sam sve znala od prve točno prevesti i izgovoriti. Razrednica je dizala moje zadaćnice za primjer iznad glava nas trideset dvoje – a ja bih se skupila i cvrkljala u sjedalu više nego da me opominje. Učiteljica ritmike silno je htjela da plešem, pa iako mama nije mogla kupiti kostim, ona mi je sama sašila novi.

S vremenom, kako je prvi zanos svime novim i posebnim splasnulo, počela sam osjećati ljubomoru. Poneke djevojčice uzele bi mi i bacile stvari, druge su pisale moje ime uz znak plusa u spoju s imenima starijih dječaka. Podsmjeh je bio tih, ali stalan.

Razrednica je čistila zamućeni zrak. Netko bi se posvadio, ona bi točno istražila uzrok, imenovala situaciju i osjećaje i pozvala na odgovornost. Rijetko je dizala glas. Samo bi se on ponekad zategnuo. Smijala se s nama na naše dosjetke, ali i gluposti. Svačije je ime izgovarala s jasnoćom i topline.

Čak i za rata zadržala je toliko potrebnu mirnoću i pravednost. Tad, kad sam jedna od rijetkih ostala, a bila nepoželjne nacionalnosti, bila je čvrsti zaklon. Razrednica je vodila sve čvrstom rukom i otvorenim srcem. Pitam se što bi bilo da nisam imala nju.

Petnaestak godina poslije rata u nekim sam stvarima osiromašila.

Mama i tata su otišli na drugi svijet. No u nekima sam iznimno bogata.

Nakon početnog sjaja diplome dnevni izazovi učionice često ostave gorak okus. Tada pogledam u djevojčicu iz ogledala koja mi kaže: Sjeti se, i ti si bila nemoguća misija. Učini da oni postanu moguća!

U svoj Dnevnik učiteljice pišem: „Marko je danas lijepo surađivao. Inače barem tri puta odbije rad i dva puta posjeti toalet. Marko nekad zna kako dišem. Nastojim disati smireno. Tad osjetim da mi više vjeruje. Roko i dečki dali su mu priliku za rad u grupi iako su ga prvo odbacili. Konačno su nakon tri godine u istom razredu uzeli njegov telefonski broj.“

Po dolasku kući moje troje djece me često uglas pita, pa tako i danas:

- Mama, kakav ti je bio dan?
- Ovo je bio dobar dan! Jako dobar dan! A vama?
- A, ok ... - otegne stariji.
- Imali smo za užinu kifle s jogurtom! – veselo doda mlađi.

Nasmijem se u sebi i zahvalim djevojčici u ogledalu. Vidim ju kako kiflom skida pjenu od jogurta s brade. Svi oko nje se smiju. Dolazi učiteljica. I ona se smije s nama. Napokon.

— — —

Leo Lavrenčić

Nemoguća misija

Ponedjeljak, 12. 6. 2006., 22:28

Usamljeni je oblak lijeno puzao preko punog Mjeseca, a u krošnjama obližnjeg parka dvije su se sove prepirale oko kvalitete gradskih miševa. U tri skoka, jedna se vižljasta prilika našla u sjeni visokog bora što je rastao tik do škole. Opipala je džepove hlača; maleni spremnik benzina za upaljač bio je na sigurnom. Spretno poput kakve suicidalne mačke uzverala se debelim granama stabla i oprezno zakoračila na prozorsku dasku prvog kata. Grčevito se držeći za cijev žlijeba, odgurnula je prozor; otvorio se s očekivanom lakoćom. Već u idućem treptaju prilika se našla unutar škole. Stubištem je pohitala k zbornici.

*

Šiber se trgnuo iz sna i rastreseno pogledao oko sebe. A u vražju... Je l' moguće da je zaspao na poslu?! Kako, pobogu, kako? Onda se prisjetio; nedugo nakon posljednjeg zvona, zatvorio se u kabinet i bacio na ispravljanje testova. Sutra je zaključivanje ocjena osmašima, a petaši još trebaju imati analizu ispravka... Lako je starijim kolegama, oni su sve riješili još u svibnju; mladi su se nastavnici morali iznova dokazivati.

Činilo se da je konačno platio danak za neprospavane noći. Škola je sigurno već zaključana, pomislio je gledajući u odumirući

zaslon mobitela. I iako mu je ovo bio prvi kraj nastavne godine, već je znao da mrzi lipanj.

Iznenada je protrnuo začuvši nekakve zvukove s donjeg kata. Odmahnuo je glavom tjerajući neugodne misli. Još mu je samo trebalo da počne halucinirati! Ipak, nije mu baš bilo svejedno. Munjevito je pokupio svoje stvari i krenuo prema zbornici u kojoj je bio telefon s memoriranim brojevima. Nazvat će domara i bit će kod kuće za tren oka.

*

Silazeći stubištem, umalo se zabio u visokog mladića koji je pod miškom nosio tamnoplavu razrednu knjigu. Ciknuo je, više kao miš nego kao muškarac, a zatim potražio srce negdje u lijevoj peti. I mladić je izgledao unezvijereno. Neko su vrijeme samo stajali i gledali se. Napokon, Šiber progovori pokušavajući pogoditi autoritarnu boju glasa:

„Laziću! Šta radiš to?!“

„Ja...“

„Jesi ti normalan?! Kradeš dnevnik!“

Mladić je samo pokunjeno šutio.

„Znaš šta će se dogodit' ako zovnem policiju? Pa ravnatelj, pa tvoje!“

„Ne smijem past' razred“, procijedi mladić piskutavim glasom.

„Na to si trebao mislit' ranije...“ započeo je nastavnik, a onda zastao zagledavši se u njegove crvene oči. Nešto maleno i uplašeno, nalik utopljeniku što grčevito lovi slamku, krilo se iza njih. Šiber je prvi skrenuo pogled.

„Laziću, penji se gore!“ dreknuo je otimajući mu dnevnik 8. B iz ruku.

Učenik se bespogovorno uspeo do učionice povijesti.

Uletjevši u svoju učionicu, Šiber je bacio razrednu knjigu na katedru i pogledom prostrijelio očajnog mladića. Ovaj je stajao pognute glave i stisnutih šaka, kao da stoji pred sudom. Obojica su znali da će kazna morati biti drakonska.

„Da čujem onda!“

„Ne smijem past’... Imam već dvije. Iz povijesti će mi bit’ treća.“

„Malo je kasno za to, Laziću, zar ne?“ promrmrljao je nastavnik, nehajno listajući imenik. „Za dva dana je kraj godine...“

„Ubit će me moji...“

Tišinu je remetilo jedino nastavnikovo škrgutanje zubima.

„A zašto ne ispravljaš sutra, Laziću? Ne! Ti kradeš dnevnik!“

„Znate da ja to ne mogu naučit’...“

Šiber je osjetio prve napukline u svom čvrstom nastupu. To ga je strahovito ljutilo.

„Ne možeš ili ne želiš?“ upitao je sjedajući za nastavnički stol.

„Ne mogu... To je sa mnom nemoguća misija.“

„Planinu je pomaknuo samo onaj koji je počeo s premještanjem sitnih kamenčića.“

„Ha?“

„Ili tako nekako... Kineska poslovice, Laziću.“

Učenik je šutio. Za njega je postojao samo jedan izlaz iz ovoga, a on je uključivao prilično nepraktično propadanje kroz zemlju.

„Što je Blitzkrieg, Laziću?“ munjevito ga zaskoči nastavnik lupivši otvorenim dlanom o stol.

„M-molim?“

„Kada je započeo Drugi svjetski rat?“

„U svibnju tisućudevešto... tridesetdevete?“

„Prvoga rujna, Laziću! K’o i nova školska godina u kojoj ćeš ponavljat’, ako se ne skoncentriraš...“

Kada je u ranim jutarnjim satima bunovni domar otključao ulazna vrata, Šiber ga je pozvao u muški WC i pokazao mu vodokotlić za koji je vjerovao da curi. Iskoristivši to, vižljasti se mladić iskrao iz škole.

Očiju crvenih od neispavanosti, Lazić se sutradan pojavio u školi i prkosno stao pred nastavnika povijesti u posljednjem pokušaju ispravljanja ocjene.

Petak, 12. 6. 2026., 20:36

Usred nekog slavonskog sela kojemu se ni ime s table nije potrudio zapamtiti, motor njegova dvadeset godina starog Peugeot-a oglasio se kao neki starkelja na plućnom odjelu KBC-a, samo da bi u sljedećem trenutku tužno izdahnuo. Kao šlag na torti, riknula mu je i baterija na pametnom telefonu, čim ga je dohvatio u ruke. Naravno da se to njemu dogodilo! I to posljednji dan nastave... Poslije nekoliko sočnih psovki upućenih na račun svoje zahrđale krntije, izašao je iz automobila i uputio se cestom u smjeru zalazećeg sunca. Valjda će naići na kakvu seosku birtiju u kojoj će moći potražiti pomoć. Ubrzo mu se posrećilo; nakon nekoliko stotina koraka zaustavio se pred neakvom garažom. Na iskrzanoj tabli pisalo je blijedožutim slovima:

GEFUFNA

Automehaničarska radiona

Ušao je u dvorište. Pas na kratkom lancu zalajao je u znak upozorenja. Iz garaže se začulo glasno lupanje i prevrtanje nekih metalnih predmeta. Potom se javio duboki promukli glas:

„Ne radimo više!“

Došljak je prebacivao težinu s jedne noge na drugu, ne znajući treba li odmah otići.

„Oprostite, auto mi je stao! Ne znam šta mu je!“

„Reko', ne radimo“, ponovio je visoki nabijeni lik sav obrastao u raščupanu bradu izlazeći iz garaže i brišući ruke o masnu krpu. Zastao je na pola koraka, a njegovim se namrštenim licem, nakon malene vječnosti, polako razvukao širok osmijeh.

„Nastavniče!“

Šiber je nesigurno blenuo u bradonju. Ma, je l' moguće...?

„Laziću?“

„Ja sam, da! Sjećate se, nastavniče? 8. B! Otkud Vi ovdje?“

„Mmmda... Auto mi je tu“, pokazao je rukom prema cesti.

„Kako ste?“

„Bilo je i bolje... Gle, ako ne radite...“

„Ma, svašta, nastavniče! Za Vas uvijek radimo!“ visoki je lik prišao i obujmio ga oko ramena. „Dodite! 'Di je auto?“

— — —

A ja mogu?

Na moru u Zukvama, malom turističkom mjestu blizu grada Nina, postojao je samo jedan dućan. Onaj pravi, starinski, u kojem prodavačice znaju tko što kuha za ručak, tko je sinoć ulovio najviše ribe i u kojem se dug mještana zapisuje u malu bilježnicu izlizanih korica. I baš zato se činilo da tu nema mjesta pogreškama.

Imala sam šest godina kada me mama prvi put poslala samu u taj dućan. Do tada smo u vrtiću zbrajali i oduzimali manje brojeve, a dućanu smo se veselili zbog kupovine slatkiša, a ne zbog dokazivanja odraslosti. To je bio prvi put da sam dobila priliku otići u dućan s pravim novcima. Do tada sam, po uputi roditelja, prodavačici govorila da na njihovo ime upiše dug u onu, svima već poznatu, bilježnicu izlizanih korica. U ruci sam čvrsto držala 50 kuna, a u prsima nosila osjećaj odgovornosti koji je bio veći od mene same. U glavi sam ponavljala brojeve, zbrajala, oduzimala, uvjeravala se da znam. Ovo je bila moja mala, ali vrlo važna misija. Kupiti sve sastojke za pizzu. Platiti. Provjeriti kusur. Vratiti se kući kao netko tko to može.

Stavila sam sve namirnice na blagajnu i stajala malo uspravnije nego inače. Bila sam spremna. „29 kuna i 50 lipa”, rekla je prodavačica. Zastala sam. Pogled mi je pao na novac, na blagajnu, na njezine ruke. U glavi sam pokušavala izračunati, ali brojke su se nekako razlijevale. Prije nego što sam uspjela doći do rješenja, preko mojih namirnica spustila je žutu Čunga Lungu.

„Sad je 30 kuna”, rekla je i vratila mi 20 kuna. Nisam je htjela. Nisam je ni voljela, ali nisam ništa rekla. Uzela sam vrećicu s namirnicama, a Čunga Lungu zajedno s 20 kuna vratila u džep i izašla. Na putu do kuće nešto me počelo stezati iznutra. Nije to bila žvakaća. Bilo je nešto drugo. Nešto što još nisam znala imenovati, ali sam osjećala da nije u redu. Nije problem bio u 50 lipa. Problem je bio što me nitko nije pitao. Tada sam već znala na koji se način, u svojoj okolini, trebam izboriti za sebe. Znala sam reći kada nešto nije pravedno. Ali ovo nije bilo to. Ovo je bio svijet odraslih, pravila koja nisam do kraja razumjela i osoba kojoj se, činilo se, ne proturječi. I baš zato sam šutjela.

Kad sam došla kući, mama je već pripremala sastojke. „Gdje je germa?”, pitala je. U tom trenutku svijet mi se srušio. Zaboravila sam germu. To je značilo samo jedno - moram se vratiti. I to ne bilo kome, nego istoj onoj prodavačici.

Put natrag do dućana bio je duži nego prvi put. U glavi sam vrtjela moguće rečenice, tražila način da kažem ono što prvi put nisam uspjela. Srce mi je lupalo, dlanovi su mi se znojili, ali ovaj put nisam htjela samo odraditi zadatak. Ovaj put sam htjela nešto drugo.

Uzela sam germu, pogledala sam cijenu - 2 kune i 50 lipa. Točno sam znala što radim. Došla sam na blagajnu. Stavila sam germu, na nju sam stavila dvije kune, a na njih onu istu žutu Čunga Lungu koju sam cijelim putem do kuće i natrag do dućana stiskala u džepu.

„3 kune”, rekla je prodavačica hladno. Pogledala sam je. „Kako?”, pitala sam, mirnije nego što sam se osjećala te nastavila: „Ovdje su 2 kune i Čunga Lunga. To je onih 50 lipa koje sam maloprije dobila kao kusur.”

Zastala je. Na trenutak se sve utišalo. „Ali ne mogu ja tako...”, rekla je. Osjetila sam kako mi se strah još jednom pokušava uvući

A ja

pod kožu. Onaj isti koji me prvi put zaustavio, ali ovaj put sam ga prepoznala. Nisam mu dala da govori umjesto mene. Pogledala sam je ravno u oči i rekla: „A ja mogu?” Uzela sam germu i izašla iz dućana.

Koraci su mi bili lakši nego ikad prije. Ne zato što sam pobijedila nekoga drugoga, nego zato što sam prvi put pobijedila onu tišinu u sebi. Tog dana moja nemoguća misija nije bila kupiti sastojke za pizzu. Bila je suprotstaviti se. Reći. Pitati. I vjerovati sebi, čak i kad nisi siguran. Od tada se više nikada nije dogodilo da mi u tom dućanu nisu vratili točan kusur. A još važnije od toga, više se nikada nije dogodilo da ne pokušam.

Danas, kad radim s djecom u vrtiću, često se sjetim te žute Čunga Lunge i tih 50 lipa. Zbog toga znam koliko je teško stati pred nekoga tko je veći, stariji i sigurniji i reći: „To nije u redu.” I znam koliko je važno naučiti da ipak možeš. Jer ponekad su najvažnije misije upravo one koje na prvi pogled djeluju nemoguće.

— — —

Aileen Marinčić

Filmska najava jednog poslijepodneva

Sigurno se, kad se prisjetite nekog filma, odmah sjetite i glazbe koja ga prati. Upravo tako izgleda i jedan dan učiteljice u produženom boravku – ispunjen melodijama, scenama i malim dramama iz svakodnevnog života. Pred vama je samo jedna takva scena. Trajala je svega dvadesetak minuta, ali u njoj se jasno vidi sva srž rada učiteljice u produženom boravku.

Zazvonio je alarm na službenom mobitelu, vrijeme je za novu aktivnost na koju su se prijavili moji četvrtaši. To je ujedno znak za spremanje: papuče zamjenjujemo tenisicama, ormarići se slažu, a sitni zadaci privode kraju. Jedna Pepeljuga pleše i pjeva mislima dok promatram učionicu koja je prije samo pet minuta izgledala kao zmajevo gnijezdo. Sada je tiha i uredna. Vani nas čeka sunčan dan, kao stvoren za igru i lovice s vitaminom D. Učenici izlaze veselo, s torbama na leđima. Neki se već pozdravljaju jer odlaze na aktivnosti, drugi dogovaraju igre dok se spuštaju stepenicama prema igralištu. Sve izgleda idilično. Pogledam još jednom učionicu. Sve je u redu... osim sitnica koje ne možemo promijeniti. U mislima čujem kako Super Mario skuplja novčiće dok pogledom prelazim preko starog računala, svjetala koja bruje, zavjesa koje vise, osinjaka na cijevima i prozora koji prokišnjavaju. Odlučujem stati. Dosta je „skupljanja“ nedostataka, idemo opušteno na svjež zrak i sunce.

Baš sam se zagledala u ta stara vrata i shvatila da se trojica učenika još spremaju za pokret. Požurim ih uz osmijeh. – Požurite dok vas propuh ne zatvori u učionicu! Mora da sam prizvala sudbinu u neodoljivu igranciju jer samo par minuta poslije nastupa melodija uz koju Tom Cruise briljira. Okrenula sam se uz smiješak i krenula na školsko igralište pridružiti se drugim učenicima i učiteljicama produženih boravaka. Spuštam se stepenicama uz melodiju iz mjuzikla La la land, još jedan dan na suncu. Na igralištu sve sami smijeh i veselje. Sunce je izvuklo najbolje iz svih i uživanje i slobodno vrijeme mogu početi. Baš kad sam pomislila „Ništa mi neće ovaj dan pokvarit (vapšuvarivari, vapšuvarivari)...“ čujem stampedo nogu uz standardni povik „UČITELJICE!!“. Gledam taj stampedo kao Simba u Kralju lavova kad primjećuje jureće bizone, a u kostima osjećam nešto loše. U tom trenutku svo je ono veselje nestalo, svi su zapeli u vremenu i prostoru, sve je postalo Matrix dok mi roj misli prolazi kroz glavu. I krenuo je Jumanji.

- Učiteljice, oni su zapeli!
- Tko oni? Gdje?
- U učionici! Fran, Lovro i David, ne mogu van! Nije dobro!
- UČITELJICE! POŽURITE!!
- UČITELJICEEEEE!! BRZOOOOOO!!!

Učiteljica srećom u formi, ali taj treći kat nikad se nije činio toliko daleko. Kad sam stigla pred stara vrata učionice, Rocky je pobjedonosno skakutao u mojim mislima. I tad sam uočila nestašnu igru sudbine i mojih riječi. Sudbina mi se smije iza leđa dok gledam u zatvorena vrata. Upravo onaj propuh koji sam glasno prizvala zalupio je vratima koja su treskom udarila u štok i pomaknula se taman dovoljno da se zaglave i zatoče trojicu četvrtiša u razred. Najgora noćna mora svakog učenika: ostati zatočen u učionici.

- Učiteljice, gladan sam, imate li ovdje što za jest? - pita blago uspaničeno Fran. Ipak, treba mu energije za paniku, mora se nešto pojesti.

- Učiteljice, mogu li napuniti mobitel i staviti si neki crtić? - Smireni Lovro se javlja jer čemu paničariti ako imaš izvor stalne zabave.

- Učiteljice, kako ću ja doma?! Ja bih mamu!! - Suze već teku u slapovima niz Davidove obraze. Već ga mogu zamisliti plavog kao Tugu iz Izvrnuto-obrnuto.

Nakon par pokušaja lupanja i potezanja, dva su četvrtiša odustala i prepustila se onome što im sudbina daje, a jedan je gorko plakao, no svakako im je ovo najgora noćna mora. I zaista, metalni dio kvake upao je u štok i zablokirao vrata. Drž-ne daj, ali vrata se ne pomaknuše. Eto, sad se i priča o djedu i repi mota po mislima.

Tom Cruise kreće u akciju i zove domara, ali on je već otišao i ne može se vratiti. Iduća opcija su vatrogasci, ali probajmo se poigrati prije nego zovemo vatrene dečke. Koristim svu svoju snagu da povučem kvaku i vrata, ali ne mrdaju. Hulk u meni nije izazvao dovoljno bijesa da uspješno otrgne vrata i bude spasitelj dana. A znate kako se u školi ne govore proste, neprimjerene riječi? E pa moj um ih je iznimno puno izgovorio. Srećom, zahvaljujući dobrim multitasking sposobnostima, sjetila sam se da kolegica u svojem ormaru ima čekić i odvijač. Mozak učiteljice u akciji je posebna kategorija jer već u idućem trenutku klečala sam kraj brave i igrala se odvijačem i čekićem, ah evo sad se osjećam kao Fix-it Felix iz Razbijača Ralpa. No moje zanatske sposobnosti nisu baš na vrhunskoj razini te sam bila primorana pozvati pomoć. Dok sam trčala po onim istim stepenicama kojima sam se spuštala veselo prije desetak minuta, sad sam jurila smišljajući razne scenarije spašavanja i neuspjeha kao

Jack Sparrow iz Pirata s Kariba. Moja kolegica gusarica, ovaj... ispričavam se, produženka u nevjerici stiže pred vrata, pregledava vrata kao da su sam ulaz u Alibabinu pećinu. Naravno da pritom drugi roditelji dolaze po djecu na igralište, djeca moraju na toalet, mobiteli neprekidno zvone, oderana koljena tjeraju suze na oči, a mali znatiželjni učenici proviruju svoje znatiželjne glavice kod stepenica kao merkati iz Kralja lavova. Nervoza već polagano grize misli, a zatočeni dječaci i sami postaju nestrpljivi čekajući svoje spašavanje. U meni kuca kao sat u krokodilu kapetana Kuke i obećajem zatočenicima još samo jedan pokušaj te, ako ne uspijemo, zovemo vatrogasce. Tad se pojavila i čistačica koja ne može doći k sebi od smijeha dok gleda okupljenu djecu koja virkaju, a kolegicu i mene u nervozi kako cupkamo u stilu nekog narodnog kola. Ali par sekundi poslije Tom Cruise nastupa opet, rukavi su zasukani i kreće glazba iz Nemoguće misije, u režiji Djeda i repe, gdje sam se ulovila za kvaku, za mene kolegica, a za kolegicu čistačica. I povuci-potegni, no vrata se ne daju. Povuci-potegni, no vrata se drže. I povuci-potegni i svi poletimo na pod i vrata se otvoriše. Trojica zatočenih širokog i veselog osmijeha izlaze van, grle okupljene, mašu publici i zahvaljuju spasiteljima, a znatiželjne virilice skandiraju zatočenicima. Svi zajedno odlaze na igralište u stilu rock zvijezda nakon uspješno završenog koncerta, dok učiteljice i čistačica odlaze blago nateknute pozadine, no smirenih otkućaja srca i misli. Sva melodija u glavi utihnula je.

Sve je dobro što se dobro svrši – poznata je izreka. A naše poslijepodnevno slobodno vrijeme tek je započelo. Tko zna kakve avanture nas tek čekaju jer čak i ono što izgleda kao nemoguća misija na kraju bude samo jedno sasvim obično poslijepodne u produženom boravku.

— — —

(Ne)moguća misija

Krenimo. Klavir svira, prsti prebiru, tonovi nestaju i pojavljuju se, pojavljuju se i nestaju... ili obrnutim redoslijedom? To je kao kad ideš kreirati dokument na računalu koje ima 3% baterije. Jako napeto. Pomalo divlje. Nego, moja je misao odavno pobjegla iz moje glave. Možda sam je zaboravila u tvojoj - ionako često tamo stanujem.

Ova priča započinje pored jedne ulice prepune jurećih automobila. Dječak za kojeg je nemoguće s veće udaljenosti odrediti koliko ima godina nezainteresirano odguruje loptu. Majka mu ju je kupila na tržnici. Lopta je bila postavljena pored dozrelih rajčica s kratkog popisa za kupnju. Od dugotrajne izloženosti vrelini sunca, ta je lopta gotovo potpuno izgubila oblik i lik smeđeg miša nevjesto nacrtanog na njoj.

Može se jasno sjetiti dana kada je dobio tu loptu. Samo se pojavila pod njegovim krivim nogama i nježno doskočila. Primio ju je u ruke i, uz smiješak, koji će kasnije postati njegov zaštitni znak, zahvalio majci na poklonu, znajući da darivanje nije česta pojava. Ta lopta bila je prva igračka koju je upoznao s Tulipanom. Ogromna životinja zaprepášteno ju je gledala i isprva je se bojala. „Je li moguće da je ipak zavoli?“ pitao se dječak. Polako mu je donio loptu da je onjuši te ju je nježno protrljao snažnim leđima. Prolazio je loptom u smjeru bijele, sjajne dlake kako bi umirio nervozno rzanje. Uz djetinju čvrstu nadu, činilo se da je spreman sve vrijeme svijeta potrošiti tako.

Nije trebalo dugo da se igraju njome. Koliko je to, uz velika, teška kopita pored lopte, bilo moguće. Lopata je skakutala prašnjavim stazama ravnih livada čije su strane krasili makovi i žito. Skupina dječaka trčala je za njom i šutala je nogama uz dovikivanja, ponekad i prepirku. Lopata je skupljala čestice prašine i blata svakodnevno, dok je nije postalo nemoguće vratiti u prvobitno stanje. Dječakovoj majci to nije smetalo. Naprotiv, inzistirala je da se on ide igrati loptom i dok je već počinjao misliti da je za to prestar. Djedove gumene čizme odjednom su mu odgovarale kada su obrtali sijeno, a ona bi mu i dalje, posebice kada bi zeleni kamioni užurbano prolazili uz njihove njive, predlagala da uzme loptu. Kakve li sulude ideje!

Kada bi dječak noću sve kasnije dolazio kući, naučio je čuti tonove. Isprva su to bili samo tihi šapti iz kuća koje još nisu spavale. Režanje pasa i siktanje mačaka u bijegu iz neograđenih dvorišta. Šuštanje rosne trave o potplate čizama. Nakon nekog vremena čuo je noćni svijet. I poneke ptice. Nije im znao imena, no svakako je čuo sovu na grani oraha pored susjedovog sjenika. Njegova tamna kosa bila je neuredna. Uvijek bi se nerado sjetio bakinih upozorenja o šišmišima, čiji mu je lepet krila odzvanjao preglasno. A kada nije bilo previše tonova izvana, volio je pjevušiti pjesme sa seoskih zabava. Neke nisu bile primjerene njegovoj dobi, no nitko ga nije korio u tom mraku. Volio je pjesmu. Volio je plesati na mekoj zemlji ili na škripavom parketu mjesnog doma. Staru loptu nerijetko je nosio sa sobom na takve zabave ne bi li je ponudio kćeri trgovkinje za igru. Na kraju večeri sjeo bi s prijateljima u krug te bi, dodavajući se loptom, igrali igre s temama koje su ih tjerale na krajnju tajnost i najiskreniji smijeh. Mladić uredne plave kose na jednoj je takvoj zabavi sićušnom olovkom, kojoj je ostao samo vrh, urezao početno slovo svoga imena.

Dječak je pamtio crvene oblake, vreo šljunak u letu i

grmljavinu. I neugodeni pijanino u djedovoj sobi dječaku se činio većim od koncertnog klavira, iako je već jako dobro znao njihove gabarite.

Žičani instrumenti nisu se više mogli čuti subotnjim večerima. Zrak je postao nekako teži. Miris sijena nije se osjećao kao prije, a i ptice su utihnule u svim dobima dana i noći. Dječak je okupio prijatelje pored starog oraha. Jedan od njih nedostajao je. Upravo onaj koji je na loptu davno urezao inicijal.

Crne tipke su mi omiljene. Kao i tebi - naravno. Uporno mi tvoj izraz lica govori da te zabavljam, no i da ništa ne razumiješ. „Kako ljudi mogu naučiti svirati taj instrument? Za mene bi to bila nemoguća misija”, govoriš. Smijem se. Kako se smijem samo tebi. Jer vidim gotovo jednako dobro koliko čujem.

Dječak stoji na ulici. Trnci prolaze njegovom kralješnicom svaki put kada ogromni kamion prevelikom brzinom proleti pored njega. Svakoga dana ista ulica. Zvukovi, komadići šljunka koji izgledaju bolno i vruće tlo. Obuća koja kao da je pretjerano udobna i s kojom bi bilo suviše lako trčati livadama na kojima su izgrađene tvornice. Dječak čuje buku iz koje je teško išta razaznati. Škilji umornim očima u smjeru previše bijelo označenog pješačkog prijelaza. Razmišlja o satu klavira na koji će zakasniti ako već jednom ne prijeđe na drugu stranu ulice. Semafor je već tko zna koliko puta izmijenio boje za pješake. Kroz napola zatvorene oči vidi kako dječak s loptom pretrčava cestu slijedeći trag starih krckavih kola. Prijeći nije tako jednostavno, no dječak ipak pričekava zeleno svjetlo i polako prijeđe. Dlan mu je nemiran, no stara lopta mu pruža svojevrsnu utjehu. Malena ručica pritišće je s druge strane.

Na vrijeme. Kao i uvijek. Dvojica dječaka sjedaju pored velikog koncertnog klavira. Nespretno prebiru po tipkama stvarajući vrlo tih, no jasan, zvuk. Osmijeh. Blještav osmijeh.

Marica Balen

Da se ponovno rodim, opet bih bila učiteljica

„*K*ad ti budeš učiteljica, ja ću biti pop“, rekao je podrugljivo mali Grdan, dječak iz mogega razreda.

Ja, djevojčica male bistre glavice s jedva navršenih šest godina, naučila sam već sva slova. Cijelo ljeto trčkarala sam uporno za majkom moleći je: „Hoću u školu, hoću u školu!“ Majka nije mogla odoljeti mojim svakodnevnim molbama i te davne 1956. godine upisala me u prvi razred. Bila sam najmanja, najmlađa, a često i najglasnija u razredu jer sam na sva učiteljičina pitanja željela prva odgovoriti. Opčinjena izgledom, poučavanjem i toplinom kojom je zračila moja prva učiteljica Jasna, kao da sam nehotice upijala njezinu osobnost. U meni se rađala želja da budem kao ona, da budem učiteljica. Na kraju prvog razreda rekla sam slavodobitno, glasno i ponosno u učionici pred svima: „Kad budem velika, ja ću biti učiteljica!“

Želje, pa čak i snovi, s dosljednošću i upornošću ostvaruju se. Učiteljica sam u mirovini. Škola za mene nije bila radno mjesto, već moj drugi dom, a učenici velika složna obitelj. Gotovo sve ih poimence pamtim, ali je, kao i u priči, najlakše upamtiti početak i kraj.

Svaki rujana bio je za mene nova radost, novi izazov, početak školske godine. Ali... vrijeme prebrzo leti; mjeseci, godine, desetljeća. Evo već i moje zadnja generacija pred mirovinu. Samo

devet učenika, a bilo ih je ne tako davno dvadeset i devet. Mali broj učenika, kao „velika obitelj“, gotovo individualni rad. Na kraju nastave ne ide im se kući, petkom ostavljaju torbe u školi.

Početak drugog razreda, prvi nastavni dan. Taman smo se raspričali o provedenim praznicima, kad netko zakuca na vrata. „Slobodno!“ govorimo gotovo svi u isti glas. Ulazi nepoznati čovjek u učionicu držeći za ruku pomalo zbunjenog dječaka. Uljudno se predstavi i reče: „Učiteljice, evo vam novog učenika.“ Dječak je prvi razred završio u jednoj susjednoj školi i pohađao nastavu po prilagođenom programu. Već pri prvim razgovorima s učenikom, pregledavši mu bilježnice i udžbenike iz prvog razreda, uočila sam dosta manjkavosti u realizaciji individualnog pristupa učeniku u radu njegova bivšeg učitelja. „Kao da je bio prepušten sam sebi.“

Za nepunih tjedan dana moji „mali genijalci“, kako sam od milja zvala moje učenike, s osjećajem zajedništva i poštovanja različitosti prihvatili su Marina kao sebi jednakog po učenju. Čak je počelo natjecanje tko će prvi napisati svoje zadatke i pomoći mu na satu. Svi su postali „pomoćnici u nastavi.“ Već do polugodišta on je vidno napredovao u odgojnom i obrazovnom procesu.

Počeli su zimski praznici. Na sreću, pao je snijeg. U mojoj mirnoj ulici pored šume, prava zimska idila. Jednog popodneva, pletući u fotelji kraj kamina, začula sam s ulice veseli žamor djece. Pogledavši kroz prozor, vidjela sam djevojčice iz mog razreda. Grudale su se ispred moje kuće. Izašla sam van u želji da im se pridružim, a one su kao „zabrinuto“ rekle: „Idite učiteljice u kuću, za vas je prilično hladno vani, prehladit ćete se!“ Predosjetivši da mi potajno nešto spremaju, poslušno sam ušla i nastavila s pletenjem čarape. Nedugo zatim netko mi je pozvonio na ulaznim vratima. Otvorila sam i iznenadila se ugledavši

Marina. „Dobar dan, učiteljice!“ rekao je vidno uzbuđen. „Za tjedan dana je moj rođendan, evo, donio sam vam pozivnicu.“ Pružio mi je kovertu sa pozivnicom i pritom, već malo opušteniji, s razdraganim osmijehom dodao: „Sam sam izradio kovertu i pozivnicu posebno za vas.“ Upravo kad sam ga htjela pozvati u kuću, začula sam rzanje konja iz dvorišta. Izašla sam van i opazila malog šarenog ponija privezanog za moju ogradu. Marin je dojahao na njemu od svoje kuće iz susjednog sela, donijevši mi pozivnicu. Malo zatim pojavili su se sa sporedne ceste iza šume još dva dječaka, jašući na sličnim konjićima. Bili su to njegovi prijatelji iz bivše škole.

Postalo mi je jasno. Sve je unaprijed dogovoreno. Marin će dojahati na konju i donijeti mi pozivnicu, a djevojčice iz razreda dočekat će ga ispred moje kuće. Zato su me malo prije, onako zabrinute za moje zdravlje, poslale u kuću da ne pokvarim iznenađenje. Našem zajedničkom veselju nije bilo kraja. Prijateljice, koje su Marinu bile „asistentice u razredu“, sad su bile učenice, a Marin, njihov „asistent za jahanje.“ E, to mi dođe kao, „moguća nemoguća misija“. U jahanju i igrama na snijegu vrijeme je gotovo prohujalo. Fotografirala sam ih bezbroj puta, a razišli smo se kasno popodne. Ušla sam u kuću malo promrzla, ali toplog srca ispunjenog posebnom ljubavlju i suznih očiju. Naravno, probudilo se u meni nadahnuće iz kutka moje spisateljske duše. Napisala sam toplu priču o posebnom prijateljstvu i druženju, priložila fotografije i poslala je u jedne novine.

Za tjedan dana svi moji učenici i ja, došli smo Marinu na rođendan. Možete li zamisliti ozračje u Marinovoj obitelji? Cijeli razred na okupu. Poslije čestitanja sjeli smo za veliki stol pun raznovrsnih slastica i sokova i, naravno, prekrasnom tortom sa devet upaljenih svjećica. Baš kad je nastala tišina

u prostoriji zbog iščekivanja hoće li ih slavljenik uspjeti sve odjednom ugasiti, vrata su se naglo otvorila, a pojavio se Marinov stric gromoglasno povikavši: „Brate, što je to tvoj sin napravio, evo ga u novinama?!“ U ruci je držao novine s Marinovom fotografijom. Odmah sam shvatila da prethodno nije ništa pročitao. Djeca su se utren našla oko njega. Karla, najdosjetljivija djevojčica u razredu, uzela mu je novine iz ruku i počela glasno čitati. Glasić joj je podrhtavao od uzbuđenja dok je čitala priču o prijateljstvu bez granica. Zamislite kakvo je oduševljenje zavladało; grljenje, ljubljenje, veseli dječji žamor i, naravno, suze radosnice odraslih. Bio je to najljepši poklon Marinu za rođendan.

- Da se ponovno rodim, opet bih bila učiteljica.

A moj prijatelj Grdan nikad nije postao pop.

— — —

Postoje li vile?

U svakodnevnom životu s djecom čujem pitanje: postoje li vile? Sjećam se kada su ga moje kćeri ponavljale u dobi od šest, sedam godina. Za mene je to jedno od najvažnijih pitanja koja djeca postavljaju i koje postavljam samoj sebi, što je stvarno, istinito? Nastojim odgovoriti pažljivo i široko, a prije svega želim čuti njihovo osjećanje i mišljenje. Želim djecu povesti na mjesto u njima gdje će sama naći odgovor ili do točke s koje će krenuti u potragu.

Ne sjećam se da sam kao dijete nekoga pitala što postoji. Rano sam doživjela razočaranje brzopletim odgovorima odraslih oko sebe. Osjećala sam kako pola mene živi u vidljivom, a pola u nevidljivom svijetu. Moja pitanja velikim su se dijelom odnosila na nevidljivo, a odgovori odraslih budili su u meni sumnju u vrijednost nematerijalnog, neshvatljivog.

Djeci u našem društvu savjetujemo da slušaju odrasle, i to u mnogim slučajevima vrijedi, ali ne i u ovom. Djeca su prirodno znatiželjna i otvorena iskustvu.

Otvoreni um temelj je i znanstvenog i umjetničkog puta propitivanja i stvaranja. Ponekad me neko dijete u vrtiću pita: zašto moramo čitati priče? Rijetko se to dogodi, a tada pomislim: djeca bi to trebala objasniti odraslima, a ne odrasli djeci. Ispričam im priču o roditeljima koji su znanstveniku Albertu Einsteinu postavili pitanje, što trebamo činiti kako bi naša djeca bila pametna? On je odgovorio: čitajte im bajke. Kada su ponovili

-----□

pitanje: a što još možemo učiniti kako bi naša djeca bila pametna? On je ponovio svoj odgovor: čitajte im još više bajki. Pričam djeci o dobrobitima čitanja bajki za njihov mozak i srce, i osjećam kako oni to već znaju i žive, a ako zaborave, odrasli ih trebaju podsjetiti, približiti im priče, povezati ih s njihovim životnim iskustvom.

Otvoreni um temelj je želje za istraživanjem i otkrivanjem. Znanstvenik Nikola Tesla rekao je kako u mašti nastaju svi njegovi izumi: u mašti mu dolazi ideja, crta nacrt uređaja, konstruira ga, prepravlja i uključuje. Nešto čega nije bilo pojavljuje se. Nemoguće postaje moguće. Pitam djecu: što misliš o tome? Što je mašta?

Bila sam dijete koje je samo sebi odgovaralo. Tako sam učila postavljati pitanja i kretati se naprijed. Napokon, u trećem razredu srednje škole upoznala sam mladu profesoricu hrvatskog jezika koja nas je poticala da izrazimo svoje mišljenje o čitanim tekstovima, knjigama i predstavama na koje nas je često vodila. Opustila sam se i pričala, a ona je znala slušati i uvažavati, pitanjima voditi, povezivati i graditi mostove u nama, poštivati našu mladost i rupe u iskustvu.

Sjećam se kako je još jedna od mojih životnih vila, profesorica dječje književnosti, govorila: bajke grade djetetov unutarnji svijet. Za mene to znači da o tome kako ćemo odgovoriti na djetetovo pitanje: postoji li... ovisi razvoj djetetove unutarnje kuće i autoriteta. Što ako u bajkama nema istine, što ako vile ne postoje, možda ne postoji ni unutarnji svijet, samo vanjski? Samo materija, činjenice i prirodni zakoni. To bi logički um volio. Njemu je neugodno pročitati naslov ove priče. Do odgovora ne može doći i sumnja u vrijednost neshvatljivog. Kao što je rekao jedan čarobnjak mog života, stari mudri učitelj, logički um će započeti istragu koju neće dovršiti. Odgovor na neka pitanja postajemo mi sami, naše neobjašnjivo unutarnje osjećanje.

Što želimo svojoj djeci, djeci svijeta? Prenijeti im vlastite strahove, sumnje, kaos i zidove ili im možemo priznati da ne znamo, ispričati im priču svoje potrage i dopustiti im da sami izaberu hoće li je slijediti ili ne?

Djeca prihvaćaju paradokse života, ne odvajaju maštu i logiku, ne razlikuju znanstvena i duhovna pitanja. U njihovom iskustvu još je sve povezano. U našem vrtiću ugostili smo znanstvenika koji je djeci rekao: ne možeš vjerovati kako postoji ono što nisi vidio i svojim osjetilima opazio. Kako djeci objasniti da je to i točno i netočno? Sam znanstvenik nam je nakon druženja ispričao kako djeca postavljaju najteža pitanja i nekada tako duboka da on ne može odgovoriti. Može pričati o onome što zna, a duboka pitanja, kako ih je sam nazvao, nisu znanstvena jer logički um ne može odgovoriti na njih.

S djecom često radim male pauze kada se istežemo, svjesno dišemo, krećemo prostorom, a sve to povezuje objašnjivo i neobjašnjivo u nama, našu lijevu i desnu stranu, logiku i maštu.

Kako bih djecu podržala u prihvaćanju paradoksa, pričam im priču o svemiru: mnogo je više onoga što ne znamo od onoga što znamo. U svemiru je mnogo više nepoznate tamne energije i tamne materije, a tek oko 5 % vidljive materije od koje su građene zvijezde, planeti i mi sami. Svemir je pun tajni. Meni to govori kako naše znanje stoji na temeljima neznanja, i svako novo otkriće može sasvim promijeniti ono što znamo.

Sjećam se kako sam tijekom školovanja puno puta čula Sokratovu misao: znam da ništa ne znam. Vrhunsko znanje kao znanje o vlastitom neznanju. Ono otvara naš um i srce za nezamislive mogućnosti.

Što možemo reći djeci u vremenu u kojem živimo? Lagati im da postoji ili ne postoji ono što nismo vidjeli i svojim osjetilima opazili, jednako je. Djeca ne trebaju naše mišljenje, trebaju uvjete

u kojima će slobodno maštati, igrati se, rasti. Poljubimo njihove dobre djetinje snove, bezvremeno titraju riječi Siniše Glavaševića u priči za roditelje.

Osjećam kako se u radu s djecom zrcali odnos koji imam sa svojim unutarnjim djetetom. U profesionalnom radu teorija stavlja naglasak potpuno na potrebe i interese djeteta, ali moje iskustvo mi govori kako je nužno razumijevanje izvorišta. Ne mogu dati djeci ono što nisam dala djetetu u sebi. Djevojčica koja sam bila titra u meni i vodi me. Ona prepoznaje djecu kojoj treba podrška, osjeća nečiju bol i sreću, šali se, pjeva i pleše. I šapće mi: Ono najvažnije što djeca trebaju od tebe jest slušanje! Postavljanje pitanja i ponovno slušanje. Što god radila, koje god projekte, natječaje, nastupe, izložbe ili aktivnosti vodila, želim svaki dan naći vremena i prostora za razgovor. Slušati kako djeca osjećaju i razmišljaju.

— — —

Svjetionik

Cesto zastanem na obali mora i promatram ravnomjerno titranje svjetla svjetionika. Njegova svjetlost upozorava mornare, ribare, kapetane i putnike da se približavaju opasnosti i istovremeno im daje smjer i sigurnost. Pokazuje im put kojim mogu slobodno ploviti i kada je more nemirno i kada je spokojno.

Svjetionika ima malih i velikih, niskih i visokih, starinskih i modernih, usamljenih na hridi ili smještenih uz obalu naseljenog mjesta. Različiti su, ali njihova je svrha uvijek ista: čuvati život i davati sigurnost.

Poput svjetionika i ljudi su različiti. Mladi i stari, tihi i glasni, sigurni i izgubljeni, sretni i ranjeni... Ali svi imaju istu čežnju: biti voljen i voljeti, biti slobodan i oslobađati druge, biti sretan i donositi sreću.

Ipak, ponekad svojim očekivanjima, strahovima i zahtjevima ograničavamo tuđu slobodu, gasimo tuđu radost ili unesrećimo nekoga. U tim trenucima učimo važnu lekciju: učitelj je osoba koja ne zna sve, ali je spremna učiti s djetetom.

Zato svakoga dana učitelj kreće u svoju malu, tihu „nemoguću misiju“. On pretvara dječju nesigurnost u hrabrost, zbunjenost u razumijevanje, strah u povjerenje. On je taj koji djeci otvara put tamo gdje ga oni još ne vide. On je njihov veliki Svjetionik.

Kao što svjetionik privlači svojom svjetlošću, tako učitelj privlači ljubavlju, nježnošću, strpljivošću i razumijevanjem. U

----- □

njegovoj blizini djeca postaju mali svjetionici, svjetla koja rastu, jačaju i koja će jednog dana nekome osvjetljavati put.

Često učenik zastane i ne zna kako dalje. Gleda u zadatak kao u uzburkano more, vidi tamnu dubinu i ne vidi obalu. Tada je učitelj onaj koji mu može pokazati siguran put, onu vidljivu svjetlost koja se rodi kada netko pokaže da vjeruje u tebe. Dovoljne su riječi: „Tu sam za tebe. Ne boj se. Nisi sam. Možemo zajedno.“ Zadatak i izazov i dalje su prisutni i nisu se promijenili, ali dijete jest. U njegovim očima zasvijetli prva iskra povjerenja u sebe. Njegova „nemoguća misija“ postaje moguća jer osjeća da nije sam, da ga netko vidi, čuje, prihvaća i vodi. To je trenutak u kojem učitelj ispunjava svoju „nemoguću misiju“ tako što ne rješava zadatak umjesto djeteta, nego mu vraća vjeru u sebe.

Nitko ne može potpuno zalutati dok postoji ijedna svjetlost u daljini. Zato budi i ti nečija svijetla točka, putokaz na moru života. Jer svjetionik sigurno vodi u luku, baš kao što učitelj sigurno vodi učenika kroz njegovo školovanje, odrastanje i kroz sve ono što se čini kao „nemoguća misija“, a zapravo je samo pogled i put prema svjetlu.

Postani Svjetionik i budi svjetlo na nečijem putu!

— — —

Alena Rais

Kako je lapbook preživio nastavni sat, učiteljica jedva...

P

lan je bio jednostavan.

Prejednostavan.

Što je, naravno, odmah trebalo biti sumnjivo.

Lapbook.

Papir, škare, ljepilo i jasne upute.

(Bit će to miran sat, pomislila sam. Djeca vole rezati i lijepiti.

Naivna misao broj jedan.)

Već nakon prve minute shvatila sam da sat ne ide prema planu, nego prema preživljavanju.

„Učiteljice, ja ne razumijem.“

(Dobro, diši. Tek smo krenuli. Objasniti ćeš još jednom.)

„Učiteljice, mogu na WC?“

(Naravno da možeš. Uvijek možeš. WC je očito najvažnija prostorija u školi.)

„Učiteljice, gladan sam.“

(Naravno da jesi. Vrijeme obroka u školi je vrlo fleksibilan pojam.)

„Učiteljice, poslije ovoga igramo nogomet?“

(Naravno. U mojoj glavi. Sama.)

Dok sam objašnjavala zadatak peti put, primijetila sam da me učenici gledaju onim pogledom koji govori: slušamo, ali ne čujemo.

(Dobro, promijenit ćemo pristup. Objasniti ću sporije. Ili brže. Ili potpuno drugačije.)

Lapbook je u međuvremenu krenuo živjeti vlastitim životom. Naslov je završio dolje, sadržaj gore, džepići sa strane, a jedan je učenik odlučio da mu je estetika važnija od logike.

(Neka. Bitno je da se trude. Duboko udahni.)

„Učiteljice, meni se ljepilo osušilo.“

(Naravno da jest. Ljepilo uvijek izdahne prvo.)

„Učiteljice, on mi je uzeo flomaster.“

(To je već međunarodni incident.)

Uslijedila je nova WC-pauza.

Nova rasprava.

Nova glad.

(Koliko puta jedno dijete može ogladnjeti u 45 minuta? Postoji li znanstveno objašnjenje?)

U jednom trenutku pomislila sam:

(Ovo neće ispasti kako sam zamislila. Zapravo, ovo neće ispasti uopće.)

I baš tada – preokret.

Počeli su pomagati jedni drugima.

Pokazivati. Objašnjavati. Smijati se.

Papiri su se slagali. Ideje su se spajale.

Lapbooki su nastajali – šareni, neuredni, iskreni.

(Dobro. Nije savršeno. Ali je njihovo.)

Na kraju sata nisam imala lapbook iz udžbenika. Imala sam nešto bolje: dokaz da se i u kaosu može učiti, stvarati i završiti zadatak.

— — —

Hilda Čapo

Matko može biti svatko

Krenimo vremeplovom u Zonu 12.
Blještava srebrno spiralna letjelica zaustavila se
u vremenskoj sferi prije 12 godina.

MJESTO: Planet Škola za NE(moguće) misije

VRIJEME: 2014.

Polaznici: Matko

Učitelji: Razrednica i Zemaljski klonovi – poželjni svi
učitelji, vjeroučitelji, psiholozi, pedagozi, knjižničari, roditelji,
pomoćnici u nastavi i Matkolozi i svi učenici dobre volje,
izuzimamo stroge ravnatelje bez duše s NE(mogućim) pravilima

Logo: *Da nam svima bude bolje gdje se uči dobre volje; da
budeš NETKO, a ne NITKO!*

Glavni likovi: dječak Matko, polaznik prvog razreda Škole za
NE(moguće) misije, Robotica Hi Ela, koja uči Matka u Odjeljenju
Raznolikih; vjeroučitelj Laven kojemu Matko psuje; mama
iz Vijeća roditelja, Ave Maria, podrška u Udruzi Matkologa;
pedagoginja Etna te prekrasna, crvenokosa psihologinja Zvončica.
Ona zazvoni za kraj svih Matkovih muka baš kada treba, a poleti
iz Zemlje Nedodij e u Zonu 12, u Školu za NE(moguće) misije,
uvijek po potrebi. Usavršavala se u Velikom spektru svih Planetskih
škola za NE(moguće) misije i dobila lepezu Znanja, Zvončiče
i Krila svih mogućih i nemogućih nijansi... inačice Zemaljskih
diploma.

Kako je Matko postao đak prvak

Rujan 2014. Sitan crnomanjasti dječčić ulazi u prostranu učionicu razrednog odjela. Mama mu čvrsto drži ruku i glasno naređuje:

– Slušaj razrednicu Hi Elu, budi dobar, mama će doći po tebe čim zazvoni školsko zvono i ne brini, za vikend ćeš vidjeti tatu i baku i djeda. Pa-pa! Nazovite me ako Matko ne sluša.

Mama Ave Maria odlazi do školskog parka, zapali cigaretu, šeta, gleda kroz prozor učionice Razrednog odjela, a ponajviše surfa po mobitelu.

A što radi Matko? To ne radi svatko!

Svakog jutra započinje s predstavom u učionici jureći po njoj; udara djecu šakom ili predmetom (pernicom, knjigom), u leđa, ruku, rame; ruši učiteljičine stvari sa stola, plavi sat; vuče je za majicu, pošara je kredom ili markerom; otvara učiteljičinu torbu, vadi osobne stvari, kartice, novac, ogledalce ili šminku; gura dječake, vija djevojčice; lomi krede, išara školsku ploču, lomi učeničko ravnalo na dijelove, lomi drveni brid školske klupe, vadi kabel iz računala, otvara ormar i lupa vratnicom što jače, kida sličice učenika, plastične dijelove igračke, KAŽE DA SU TI DJELIĆI TVRĐI I OŠTRIJI.

Penje se na računalni stol ili bubnja po njemu; slini po pisankama druge djece, a ISPITE ZNANJA smoči mokrom spužvom; želi bacati stvari i učenički pribor u dječji WC, učitelji trče za njim da bi ga spriječili; u usta stavlja gumice, šiljila, čak i pribadače koje skida sa školskog panoa; mačuje se velikim geometrijskim drvenim ravnalom i prijeti te nema prijatelje; ploču išara ili ispiše slovima svoga ili učiteljičinog imena jer Razrednicu „ipak voli“; pali i gasi svjetlo, razvezuje ili povezuje zavjese, gura kabel u strujnu utičnicu i izvlači ga iz nje; jabuku zagriže pa ispljune; pravi grimase i urliče kao Tarzan; kada se slučajno ogrebe, traži ogledalo.

Penje se na stolice, stavlja jednu na učenikovu klupu i vuče kablove LCD-projektora iz stropa; sakriva se u ormar i leži u njemu sklopčan, zatvara vrata iznutra, a tu sakriva slomljene krede ili ukradene pernice; sa školskog ormara uzima didaktički autić te lupa, a sadržaje iz ormara prospe na pod; juri po školskom hodniku i odlazi u zbornicu, penje se na radijator, na prozor; često priča morbidne priče o zaklanim životinjama, kokošima i zečevima; stalno ponavlja da želi vidjeti tatu i drugu baku i djeda.

Svi se žale na Matka

Kome treba pomoć, Matku ili?

Na Matka se žalilo svako dijete, svi učenici naše male škole. Nisu se mogli igrati, pojesti svoju ušinu, uživati u velikom odmoru i zajedničkom druženju.

Halo, halo! Telefon je non-stop zvonio, žalili su se roditelji učenika, nastavnici, knjižničarka Rina... Matko je išarao, neprimjereno ispisao ili kidao stranice i naslovnice posuđenih knjiga za domaće štivo. Zvao je ravnatelj, pedagoginja, psihologinja...

Naša Nemoguća misija ipak će postati Moguća.

Matko može biti svatko

Matko je sjedio u prvoj klupi, gotovo pripijen uz školsku ploču. Sjedio je sam i imao svoj radni prostor koji je sadržavao isključivo ono što je potrebno za rad. Dobiva i pomoćnicu u nastavi Sa Nelu.

Postiže odlične ocjene na zadacima za vrednovanje učeničkih postignuća, obožava Prirodu i društvo, pjeva zvonkim glasom na glazbenom i točno prati ritam i mjere.

Voli Hrvatski jezik, Likovnu kulturu, pogotovo ako su motivi seoske životinje, a voli i Vjeronauk. Ističe se recitiranjem na školskim priredbama i pjevanjem u školskom zboru.

Na božićnoj priredbi glumi zečice ili sove, bubnja na djedovom bubnju koji posuđuje iz djedovog Vatrogasnog ansambla, voli maskenbalske dane i ritmove Afrike.

Pohvaljen je za svoje zalaganje i trud te sva četiri razreda završava s odličnim uspjehom i dobrim vladanjem.

Ali Matko ne može biti nitko, on je netko...

Matkova sreća

2025./2026.

Ovog ljeta, kao i prošle zime, Matko je bio presretan.

Ljetovao je na moru s mamom i njezinim dečkom, a zimi bio u Zagrebu na Adventu.

Ove jeseni Matku se ostvarila velika želja. Postao je učenik srednje škole – smjer mesar. Ima prijatelje i prijateljice. Uspješan je i na nastavi i na praksi, vladanje mu je uzorno.

Priča završava ili tek počinje

Krenimo vremeplovom u Zonu 38!

Blještava srebrno spiralna letjelica zaustavila se točno u vremenskoj sferi POSLIJE 12 godina.

MJESTO: Planet Škola za NE(moguće) misije

Polaznici: Matkovi Dvojnici

Učitelji: Razrednica i Zemaljski klonovi – poželjni svi učitelji, vjeroučitelji, psiholozi, pedagozi, knjižničari, roditelji, pomoćnici u nastavi, Matkolozi i svi učenici dobre volje, izuzimamo stroge ravnatelje bez duše s NE(mogućim) pravilima

Logo: *Da nam svima bude bolje gdje se uči dobre volje; da budeš NETKO, a ne NITKO, baš kao Matko!*

Mirjana Kazija

Kako nemoguću misiju pretvoriti u moguću (Tajna zen pristupa u pedagogiji)

*J*a mislim da nema otpornijih i lojalnijih radnika od nas prosvjetara, ali u posljednje vrijeme, nekako se sve mijenja i ja sam zbunjena. Nije mi jasno zašto se svi nešto bune, a i ta nekakva recesija u prosvjeti uopće se ne osjeća.

To je zato što su svi navikli na velike plaće i privilegije, pa kada ostanu bez njih, kukaju. Zar nije bolje imati vrapca u ruci nego goluba na grani?

Mi prosvjetari oduvijek razumijemo da je najbolji recept mala, ali sigurna plaćica i bez velikih prohtjeva, da ne kažem, naglih pokreta.

Kada nama država mazne povećanje plaće koje smo na jedvite jade i nakon niza godina izborili, mi ni ne trepnemo. Toliko je malo povećanje bilo da skidanje istoga nije vrijedno izlaska u školski hodnik, a kamoli na ulice.

Kada nam povećaju radnu normu, mi se na to samo osmijehnemo. Vidjet ćemo što možemo.

Kada moramo birati i dijeliti udžbenike na kojima su drugi zaradili milijune, nama je – svejedno. Lopovi će kad-tad biti uhvaćeni ili im barem loša savjest neće dati spavati, tješimo se. Mi spavamo mirno.

Kada nam narede da provodimo reforme koje nemaju veze

sa zdravim razumom, mi smo smireni. Toliko smo se gluposti nagledali tijekom vremena da možemo biti sigurni da se ni najnovije „inovacije“ neće održati dulje od godinu-dvije, a toliko možemo trpjeti. I reforme i ministri prolaze, a mi ostajemo. To je dokazano!

Kada nam brane odlaske na seminare ili kupnju stručne literature, mi samo slegnemo ramenima. Ionako nam primanja ne dopuštaju garderobu skuplju od prosječne trenirke i tenisica na čičak, a u to moramo investirati zbog naših učenika koje moramo voditi na izlete i trčati za njima na odmorima.

Kada bismo birali ravnatelje, nastojimo izabrati postojeće. Pa čak i ako nas zapadnu luđaci i zlostavljači, vlasti su ih amenovale (tko smo mi da se suprotstavimo vlastima), a i bolje je poznato zlo nego rizik novog i nepoznatog! Nije li tako?

U sindikate ne vjerujemo, ali članarinu plaćamo jer nije u redu da prosvjetari nemaju sindikat.

Kada malo razmislim, najveći su nam problem učenici. Oni se stalno nešto bune. Kao da im mi nismo dobar primjer da je buna besmislena. Učimo ih u Povijesti kako je to kada se s rogatim bodeš, ali ništa. Bježe s nastave, odbijaju prihvatiti maturu, pile po neakvim pravima, htjeli bi donositi odluke...

I sada, na kraju sam stvarno zbunjena. Mi, učitelji i odgajatelji, mirni smo, sve stočki podnosimo i čak se može reći da smo dosegнули stanovitu zen razinu. Kako je onda moguće da oni koje poučavamo i odgajamo ne slijede naš primjer? Zašto ga ne slijede?

Možda nas ne žele za uzor ili možda loše radimo svoj posao? Ili, možda baš dobro radimo, možda smo im živi primjer – kakvi ne trebaju biti!?

O autoricama i autorima

Iza svake priče u ovoj knjizi stoji osoba. Kolegica ili kolega koji se nakon radnog dana uhvatio pera, netko tko je pronašao snagu da podijeli svoje iskustvo. Upoznajte ljude koji su učinili (ne)moguću misiju mogućom...

Valentina Blašković

Zovem se Valentina Blašković i učiteljica sam Informatike u Prvoj osnovnoj školi Ogulin, gdje s učenicima svakodnevno istražujem kako tehnologiju pretvoriti u alat za stvaranje, razmišljanje i rješavanje problema. Diplomirala sam na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te više od desetljeća radim u odgojno-obrazovnom sustavu na različitim razinama i u više škola. Aktivno sudjelujem u brojnim nacionalnim i međunarodnim projektima, mentorica sam u STEM i digitalnim inicijativama te autorica obrazovnih materijala, priručnika i digitalnih sadržaja. Dobitnica sam sedam nagrada Ministarstva znanosti i obrazovanja za najuspješnijeg odgojno-obrazovnog djelatnika te državne nagrade „Faust Vrančić“ za doprinos tehničkoj kulturi. Posebno me inspiriraju učionički trenuci u kojima učenici otkriju vlastitu sposobnost stvaranja, jer vjerujem da je znatizelja najvažniji pokretač učenja.

Goran Čanić

„Jedan život, miran tih“, baš kao u pjesmi Balaševića odvija se moj život jer upravo tako i želim. Pedagog sam u III. osnovnoj

školi Bjelovar, pred mirovinom, rođen 1963. Imam obitelj: supruga je učiteljica u I. osnovnoj školi Bjelovar, imam dva sina koja rade u Zagrebu i često dođu s djevojkama (nedostaju mi). Svoju oazu, zen, nirvanu, smiraj - pronalazim svako ljeto kada se zavučem u hlad pokraj Kupe, u Petrinji, s tonama knjiga, i gotovo da sam sadržan u onoj sentenciji Umberta Eca: „U svemu sam tražio mir, ne našoh ga nigdje, osim u kutu, uz knjigu“...

Ivana Cikoja

Ime mi je Ivana Cikoja, živim i radim u Bjelovaru. Nastavnica sam u Tehničkoj školi Bjelovar, p(r)oučavam jezik, književnost i medijsku pismenost. Ljubiteljica sam pisane riječi i fotografije pa ih često spajam. Kad nisam na radnome mjestu, obično sam negdje u prirodi, skitam s fotoaparatom. Katkad zapisujem misli, čini mi se da tako bolje razumijem i svijet i sebe. Nekad sam pisala više i češće, ali fotografija mi posluži, kako se kaže, umjesto tisuću riječi. Ipak, tko se jednom zarazi navikom pisanja, uvijek joj se vraća na neki način. Volim tekstove s dozom ironije, humora, satire, pobune. Čitam različite žanrove, važno je da ono što čitam ostavi snažan dojam, emociju, trag, da bude poticajno ili da izazove neku promjenu. Povremeno se zaputim upoznati neko novo mjesto, kulturu, ljude. Nadahnjuju me kreativni i uspješni ljudi koji čine dobro, zbog kojih je svijet ljepši, a u svojoj veličini ostaju jednostavni i prizemljeni.

Alena Rais

Alena Rais rođena je Čehinja, diplomirala je na Poljoprivrednom univerzitetu u Pragu i dugi niz godina djeluje u području jezika, kulture i medija. Radila je kao dugogodišnja novinarka češkog tjednika „Jednota“ gdje se istaknula promicanjem češke manjinske kulture i jezika. Bila je spikerka na Radiju Daruvar. Danas radi

kao nastavnica češkoga jezika u Srednjoj školi Bartola Kašića Grubišno Polje, Osnovnoj školi Sirač i Osnovnoj školi Mate Lovraka u Velikom Grđevcu, a odrasle uči češki jezik online. Dobitnica je više nagrada Hrvatskog sabora kulture i Saveza Čeha, a aktivno se bavi i književnim stvaralaštvom. Piše poeziju i kratke priče za odrasle i djecu koje su objavljivane u Hrvatskoj i Češkoj. Autorica je zbirke poezije „Magičan svijet“, u kojoj piše o prirodi, životinjama, osjećajima i unutarnjem svijetu čovjeka.

Hilda Čapo

Hilda Čapo, učiteljica razredne nastave, u mirovini. Rođena sam 6. srpnja 1959. u Osijeku, živim u Osijeku. Pjesnikinja; sudionica poetskih festivala diljem domovine i regije; nagrađivana. Napisala sam i objavila tri zbirke ljubavne poezije: „Sanjalačka amalzrvaz“ (Velika Gorica); „U srodstvu s mjesecom“ (Našice), „Sanje plavog pauna“ (Cetinje). Kao učiteljica, objavljivala sam pjesme i haikue, bajke i priče za djecu u dječjoj periodici: „Smib“, „Radost“, „Modra lasta“. Više puta sam nagrađivana na natjecanju LiDraNo za literarno-recitatorske i scenske nastupe učenika iz svoje osnovne škole; napisala tekstove i priredila scenu, a surađivala sam i s Kazalištem za djecu u Osijeku. Objavila sam pjesme i priče u „Školskim novinama“. Moje stvaralaštvo i umjetnički portret predstavljani su u emisijama na raznim radijskim i TV postajama. Napisala sam poetske, lirske SMS ljubavne poruke, a Circus Colorado u Zibu, satirična priča iz školskog okružja, nagrađena je na natječaju „KRATKA UČITELJSKA PRIČA - KUP BJELOVAR 2025.“

Sanja Župan

Moje ime je Sanja Župan. Učiteljica sam razredne nastave i ujedno i učiteljica mentorica. Tijekom studiranja dobila sam

-----□

Dekanovu i Rektorovu nagradu te na promociji diplomanata Učiteljskog fakulteta posebnu nagradu *summa cum laude* (pohvala studentu za izvanredna postignuća tijekom školovanja). Dobila sam i Zahvalnicu Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih za doprinos razvoju kvalitete odgojno-obrazovnog sustava Republike Hrvatske 2024. godine. Zaposlena sam u Osnovnoj školi dr. Ante Starčevića u Zagrebu. Udana sam i majka troje djece. Članica sam HPKZ-a Bjelovar i Likovnog udruženja Bjelovar. U slobodno vrijeme bavim se slikarstvom.

Andrea Bervida

Zovem se Andrea Bervida (ex. Krejči). Rođena sam 20. 6. 1996. Prvi dio svog života provela sam u selu Kusonje pokraj Pakraca, a trenutno živim s mužem u Marinom Selu. Po zanimanju sam učiteljica razredne nastave i Engleskog jezika. Veliki sam ljubitelj pisane riječi, posebice poezije koju volim otkad znam za sebe. Prošle sam godine tu ljubav ovjekovječila u zbirci poezije „Čuvarica nade“. Kratke priče rijetko pišem zbog nedostatka vremena, ali ovo je bila savršena tema i prilika. Veselim se daljnjem radu s djecom i upoznavanju njihovih svjetova.

Aleksandra Brkić

Profesorica sam hrvatskoga jezika i književnosti te diplomirana knjižničarka zaposlena u Osnovnoj školi Stari Jankovci. U slobodno vrijeme pišem priče za djecu, a ove godine prva od njih bit će i objavljena. Posljednje četiri godine radim u školskoj knjižnici, što mi omogućuje rad s učenicima svih dobi i izvrstan uvid u odgojno-obrazovnu problematiku. Naš posao zaista smatram misijom koju zajedničkim snagama neprestano pokušavamo iz nemoguće pretvoriti u moguću. Poteškoće na koje nailazimo raznovrsne su, ali vjerujem da su savladive bez obzira na ponekad

uskraćene moći. Ipak, ovo je naša misija koju smo svjesno odlučili prihvatiti.

Željka Hanžek

Godine 2006. stekla sam zvanje profesorice matematike i informatike na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, na Odjelu za matematiku, a od rujna 2016. zaposlena sam kao učiteljica Matematike u Osnovnoj školi „Antun Nemčić Gostovinski“ u Koprivnici, gdje podučavam Matematiku, vodim Školsko stručno vijeće učitelja matematike, izvannastavnu aktivnost robotike i dodatnu nastavu. Aktivno sudjelujem u organizaciji i provedbi školskih i županijskih natjecanja te sam autorica zadataka za natjecanje Mathema, kao i mentorica nagrađivanih učenika. Sudjelujem i u projektima prekogranične suradnje (RoboTech, Znanje kao dar) te radim s matematički darovitim učenicima. Članica sam nacionalnih radnih skupina Ministarstva za izradu kurikularnih dokumenata i smjernica. Promovirana sam u zvanje učiteljice izvrsne savjetnice. Odlikuju me izvrsne organizacijske i komunikacijske vještine, snažne STEM i ICT kompetencije te bogato iskustvo rada u međunarodnim projektima.

Gordana Popović

Baka, majka, supruga i pedagoginja, s 29 godina radnog iskustva u školi. Volim svoj posao i pisanje. Zalažem se za aktivno građanstvo, pravednost u društvu i poticajno okruženje za svako dijete. Kroz pedagoško savjetovanje doprinosim jačanju kompetencija učenika i nastavnika te unapređenju kvalitete obrazovnog sustava.

Sandra Halt-Ćuže

Rođena sam u Osijeku 30. lipnja 1978. Prvih deset godina života provela sam u Dječjem domu „Klasje“ u Osijeku. Usvojena sam 20. travnja 1989. godine. U Dalju sam živjela do 1995. godine. Osnovno obrazovanje završila sam u Osijeku i Dalju (1985. – 1993.). Od 1994. do 1995. godine uslijedila je ratna pauza i nemogućnost školovanja. Od 1995. do 1999. pohađala sam II. gimnaziju Osijek, a od 1999. do 2003. Filozofski fakultet u Osijeku, smjer Engleski jezik i književnost i Njemački jezik i književnost. U rujnu 2007. diplomirala sam. Od rujna 2004. živim u Požegi. Udala sam se 2006. godine i majka sam troje djece. Od rujna 2008. do danas stalno sam zaposlena u OŠ „Dobriša Cesarić“, Požega. Od svibnja 2015. članica sam Udruge zavičajnih slikara i pjesnika Matko Peić. Autorica sam dviju objavljenih zbirki pjesama, „Puce na duši“ (2017.) i „Unframed“ (2024.). Dobitnica sam nagrade „Slavko Kolar“ na 36. natječaju HSK-a za kratku priču „Padobranac“ 2017. godine i brojnih drugih nagrada. Moje priče i pjesme objavljujane su u zajedničkim antologijama i zbornicima HSK-a, BPU-a, Udruge Matko Peić, KUP-a 25 te u časopisima Požeška kronika i The Split Mind i na raznim portalima.

Biljana Glibo

Zovem se Biljana Glibo i dolazim iz Rame. Kao glazbenica i kulturna djelatnica posvećena sam očuvanju i promicanju tradicijske baštine Hrvata u Bosni i Hercegovini. Djelujem u glazbenoj skupini Čuvarice, kroz koju njegujem i predstavljam izvornu pjesmu i identitet svoga kraja. Aktivna sam i u kulturnom društvu te u radu s dječjim zborom, gdje posebno nastojim djeci približiti ljepotu glazbe i tradicije te ih potaknuti na zajedništvo i izražavanje kroz pjesmu. Svoje djelovanje povezujem i s radom

u glazbenoj školi, gdje kroz nastavu i rad s mladima prenosim znanje i ljubav prema glazbi. Sudjelujem u organizaciji koncerata, snimanju albuma i promociji tradicijske glazbe. U svom radu nastojim spojiti naslijeđe i suvremeni izričaj, s posebnim naglaskom na odgoj mladih kroz glazbu i vrijednosti zajedništva. Kroz nastupe i projekte želim očuvati bogatstvo naše baštine i prenijeti ga novim generacijama.

Mirjana Kazija

Moje ime je Mirjana Kazija. Rođena sam 10. studenoga 1961. godine u Rijeci. Suradivala sam s raznim novinama i časopisima još od studentskih dana, a od 2003. do 2008. pisala sam stalnu tjednu kolumnu vezanu uz obrazovanje „S osmijehom“ u Novom listu. U studenom 2007. dobila sam drugu nagradu za kratku priču „Prometej s prvog kata“ na natječaju Karlovačkog književnog kruga. Dobila sam i međunarodnu nagradu za kratku priču „Razlike“ Mediteranskog kruga žena iz Marseillesa te sam 2003. godine predstavljala Hrvatsku u konkurenciji predstavnica zemalja Mediterana. Autorica sam i igrokaza za djecu osnovnoškolskog uzrasta te sam za jedan od njih, „Bajku o ružičastom sloniću“, dobila i nagradu na državnoj smotri LiDraNo.

Leo Lavrenčić

Leo Lavrenčić ne voli pisati u prvom licu jednine, ali kad se zahtijeva, onda evo! Rođen sam u BiH u srpnju 1983., odrastao sam i školovao se u Slavonskom Brodu, Grubišnom Polju, Zagrebu, Ljubljani, Kopru i Poreču, a trenutno s obitelji živim u Belom Manastiru. Čitam i pišem kad god stignem i još više kad ne stignem, a u slobodno vrijeme radim kao nastavnik Geografije u Slavonskom Brodu. Najsretniji sam kad ugledam neku svoju knjigu na polici knjižare ili knjižnice. Do sada mi je objavljeno

tridesetak kratkih priča različitog žanra, kao i romani „Aristotel je i dalje mirno rastao“ (CEKOMS, 2018.) i „Edenske kronike“ (Prof&Graf, 2024.). Romanom „Avanture zmajice Fefice“ (Prof&Graf, 2026.) napisanim u tandemu s kćerkom Lenom i bogato ukrašenim ilustracijama supruge Josipe, okušao sam se i u dječjoj književnosti. Urednik sam najneredovitije periodike u povijesti Kumove slame, SF&F Tanka (Zbirke SF & fantasy priča brodskih autora), gdje sam i jedan od redovitih autora.

Marica Balen

Rođena sam 6. svibnja 1950. godine u Bereku. Nakon završene gimnazije u Bjelovaru diplomirala sam razrednu nastavu na Pedagoškoj akademiji u Čakovcu. Radila sam kao učiteljica u Samarici, Donjoj Petrički i Garešničkom Brestovcu sve do umirovljenja. Tijekom učiteljskog rada vodila sam brojne izvannastavne aktivnosti te pisala pjesme, prozu i dramske tekstove za rad s djecom. Pisanjem sam započela još u srednjoškolskim danima, objavljujući prve radove u „Bjelovarskom listu“. Autorica sam zbirke dječje poezije „Kakva rebra ima zebra“ te zbirki „To je moj svijet“, „Perom duše pišem život“ i „Tragovi“. Moji su radovi zastupljeni u više od trideset međunarodnih zbornika i zbirki. Za svoj sam rad primila Povelju i Svečanu plaketu Grada Garešnice te Priznanje OŠ Garešnica.

Marina Panić Amižić

Zovem se Marina Panić Amižić, rođena sam 18. rujna 1994. godine. Po struci sam magistra ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Radim kao odgojiteljica u Dječjem vrtiću Travno u Zagrebu. Autorica sam nekoliko znanstvenih i stručnih radova te redovito sudjelujem na znanstveno-stručnim konferencijama. Ovo je moj prvi tekst u formi priče, za koji se nadam i vjerujem da neće biti i posljednji. Odmalena sam bila rječita i osjetljiva na

nepravdu. Posebne interese usmjeravam na istraživanje djeteta i djetinjstva, čemu pristupam kroz čitanje, promišljanje i praksu. U radu u vrtiću pronalazim veliko zadovoljstvo i nadam se da djeci s kojom radim uspijevam prenijeti vrijednosti odgovornosti i pravednosti koje i sama negujem. Raduje me što su razlike između mogega i današnjeg djetinjstva jasno vidljive, jer ih vidim kao priliku za učenje i unapređenje vlastite prakse.

Aileen Marinčić

Ja sam učiteljica razredne nastave u produženom boravku u Osnovnoj školi Vežica u Rijeci. U radu s učenicima spajam učenje, igru i priču, vjerujući da se najviše uči kroz iskustvo i kreativno izražavanje. Sudjelujem u projektima poticanja čitanja te s učenicima rado istražujem svijet mašte i stvaralaštva. Ujedno sam majka dvojice dječaka, supruga i vlasnica psa, pa su mi dani ispunjeni energijom, pitanjima i nepredvidivim situacijama. Taj se ritam lako prelije i u učionicu produženog boravka, gdje svaki dan donosi neku novu malu avanturu.

Riječ recenzentica

Nemoguća misija – Leo Lavrenčić, Gimnazija Matija Mesić, Slavonski Brod

„*N*emoguća misija” kratka je priča koja jednostavnom radnjom progovara o velikim temama – odrastanju, odgovornosti, drugoj prilici i snazi učiteljskog poziva. Vješto ispreplićući dva vremenska plana, autor gradi napetost, a potom je pretvara u dirljiv završetak koji ostaje u mislima dugo nakon čitanja.

Naslov nije slučajan. „Nemoguća misija” nije položiti ispit ili izbjeći pad razreda, nego povjerovati u čovjeka koji je i sam odustao od sebe. Upravo u tome leži poziv učitelja, prepoznati da iza svakog „izgubljenog slučaja” možda stoji osoba kojoj je potrebna samo jedna pružena prilika.

Topla, životna i uvjerljiva priča podsjeća da se pravi učinci dobrote i odgoja često vide tek godinama poslije. Zato njezina poruka nadilazi školske hodnike i ostaje univerzalna. Nijedan čovjek nije nemoguća misija.

Ova priča ostavlja vjeru da ponekad upravo jedna pružena prilika može promijeniti cijeli život i upravo je to veličina ove priče, ali i našeg poziva.

Ana Pleskalt

Your mission, should you choose to accept It...

- Aleksandra Brkić, OŠ Stari Jankovci

„Your mission, should you choose to accept it...“ duhovit je, ironičan i aktualan tekst o svakodnevici učiteljskoga poziva, ali i ozbiljna kritika sustava koju autorica ne pretvara u žaljenje, već u superherojsku avanturu. Sam početak određuje ton cijeloga teksta: „Navlačim hlače. Ne masku. Kopčam košulju. Ne plašt. Ne neprobojni prsluk.“

Posebnu dinamiku daju kratke, odsječene rečenice koje se smjenjuju s duljim nabrajanjima pa se gotovo osjeti kaotičnost učiteljskoga dana u kojem se, uz poučavanje, neprestano preuzima čitav niz drugih uloga. Humor je pritom ironičan i satiričan, mjestimice i pomalo zajedljiv, a iza njega stoje vrlo ozbiljne teme: gubitak autoriteta, roditeljski pritisak, administrativno opterećenje i sve šira očekivanja od učitelja. Upravo sintagma „dvije čarobne riječi: ostali poslovi“ sažima vrlo prepoznatljiv apsurd školskoga sustava.

Umjesto još jednoga ozbiljnog teksta o težini učiteljskoga posla, autorica je učiteljsku svakodnevicu pretvorila u ironični akcijski film o superjunaku bez plašta, ovlasti, vremena i potrebnog obrasca i upravo je u tome najveća vrijednost ovoga teksta.

Davorka Jug

-----□

A ja mogu? - Marina Panić Amižić, Dječji vrtić Travno, Zagreb

„A ja mogu?“ iznimno je uspjela autobiografska minijatura koja iz jednostavne zgrade iz djetinjstva razvija univerzalnu priču o odrastanju, osobnom integritetu i hrabrosti da se zauzmemo za sebe. Iz naizgled beznačajnog događaja s kusurom i žvakaćom gumom autorica gradi trenutak koji će djevojčica pamtiti cijeli život.

Središnje pitanje „A ja mogu?“ jednostavno je, ali snažno. U njemu se događa prijelaz od dječje nesigurnosti prema samopouzdanju i spoznaji da vlastiti glas ima vrijednost. Upravo u toj jednostavnosti leži najveća snaga priče. Žuta Čunga Lunga prestaje biti samo žvakaća guma i postaje simbol trenutka u kojem dijete prvi put odlučuje zaštititi vlastito dostojanstvo.

Priča je napisana čisto, odmjereno i bez suvišnih objašnjenja, a završna poveznica s današnjim odgojiteljskim radom prirodno povezuje osobno iskustvo s profesionalnim pozivom. Autorica bez moraliziranja podsjeća koliko je važno djecu učiti da vjeruju vlastitom osjećaju, prepoznaju nepravdu i usude se mirno zauzeti za sebe.

Anita Kurtušić

OGRANAK HRVATSKOGA PEDAGOŠKO-KNJIŽEVNOG ZBORA BJELOVAR